

Ardeal és Banat kis- és középpárosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a tá-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 4 lei, kötéseknél árendmény,

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Memoriul

inaintat Ministerului Muncii de către d. deputat
SZABÓ BÉNI.

DOMNULE MINISTRU,

Subsemnatul, Szabó Beniamin maestru blănar
și deputat de Brașov, am aflat că conform instruc-
țiunilor D-Voastră date Camatei de Muncă din
Brașov, un lucrător care îndeplinește toate con-
dițiunile pentru dobândirea cărții de meșter, nu
poate obține această carte decât după ce a obținut:
prin preschimbare cartea de calfă. Numai după ce a
obținut cartea nouă de calfă poate să ceară cartea
de meșter, adică să se prezinte la examenul de
meșter.

Este adevărat că petiționarul la depunerea ce-
rerei de preschimbare a cărții de lucru obține o ade-
verință cu care este îndreptățit să lucreze până la
obținerea cărții noi. Se complică situația în acele
cazuri unde petiționarul îndeplinind toate condi-
țiunile pentru depunerea examenului de meșter, do-
rește între timp să înceapă meseria pe cont propriu.
Acest lucrător — candidat meseriaș — este impie-
decat să depună la cererea prescriasă la Art. 160
din lege, cartea de meșter, și fără vina lui ar putea
fi împiedecat în exercitarea unui drept asigurat lui
prin lege atât timp, cât prin introducerea în prac-
tică a dispozițiunilor noi a legi nu va putea ob-
ține cartea de meșter solicitată.

Pentruca pe deoparte lucrătorii vizati în cauză
cari ar dori să exerciteze meseria lor pe cont prop-
riu în intervalul până la a doua sesiune a comisiei
de examinare numai după ce vor putea obține car-
tea de lucru să nu sufere daune, iar pe de altă
parte continuitatea în exercitarea meseriilor să nu
se întrerupă înaintez următoarea:

Moțiune,

Ministerul Muncii să decidă, și să dea instruc-
țiuni Camerelor de Muncă ca acel lucrător care a
depus cererea pentru preschimbarea cărții de lucru
și a dovedit că are o practică de calfă de cel puțin
3 ani — condiție pentru obținerea cărții de meșter
prin examen — poate să înceapă meseria sa pe
cont propriu dacă anunță această dorință Came-
rei de Muncă conform art. 160 din lege. Acest luc-
rător trebuie să ceară Camerei de Muncă un certi-
ficat prin care să se dovedească că îndeplinește
toate condițiunile pentru depunerea examenului de
meșter și că a depus cererea pentru obținerea căr-
ții de meșter. Acest certificat va înlocui în mod
provizoriu cartea de meșter la cererea ce se va ad-
resa Camerei de Muncă.

În această categorie intră și meșterii conducă-
tori ai vâduvilor cari conform legii vechi nu aveau
obligatia să angajeze meșter conducător. Prin ap-
licarea instrucțiunilor arătate la introducerea a
acestui memoriu înainte de a doua sesiune de exa-
minare abea s-ar găsi un meșter în țară cu carte
de meșter nouă.

Pentru sprijinirea moțiunii mele de mai sus cu
onoare aduc următoarele,

Motive,

Dacă nu s-ar lua măsurile transitorii în felul
arătat mai sus ar urma:

1. Ca continuitatea în exercitarea meseriilor
s-ar întrerupe în mod simțitor pe timp de cel puțin
un an (1. Mai 1936 până la 1 Mai 1937) ceia ce ar
avea o recursiune și asupra șomajului. Este dovedit
că numai în orașul Brașov în decursul unui an 140
— 150 de meseriași încep exercitarea meseriei în-
locuind pe cei eșii din rândurile meseriașilor pen-
tru diferite motive. În felul acesta cei noi meseriași
iau asupra lor și sarcinile fiscale lăuate de cei
retrași.

Feltămadt az ősi céhvilág szelleme

a targumures-i asztalosok zászlóavató ünnepén

Târgumureș iparossága is az elmúlt céhvilág sikereiből merít erőt az eljövendő idők küzdemeihez

Impozáns ünnepség keretében avatta fel gyönyörű új selyemzászlaját a 321 éves
targumures-i Asztalos Ipartársulat.

„Amit nem felejtünk el: él, hat, alkot, gyarapít;
Ne felejtkezzünk el soha érettünk való
iparos intézményeinkről...”

E hó 25-én tartotta impozáns keretek között
zászlóavató ünnepségeit a targumures-i Asztalos
Ipartársulat a Magyar Iparos Egylet új székházának
tágas emeleti termében, melyet zsufolásig töltött
meg az ünnep funkcionáriusainak és közönségének
színi új zászlója volt a diszes keretek között, de
tömege. A 321 éves transilvaniai asztaloscéh meggy
mindvégig meleg, családi hangulatban lezajlott
ünnepség dekoratív központja. Nagy Jenő iparmű-
vész tervei után készítette a gyönyörű céhjelvényt
Olasz Béla női szabómester, aki nem érte meg a
művészi készséget sugárzó diszes kézimunka első
ünnepélyes szereplését, mert a közelmúltban el-
hunyt. Őt régebbi céhzászló vette körül a felszen-
telési aktusra kibontott új céhjelvényt; a targumu-
res-i szabók, cipészek, mészárosok és a Kolping le-
gényegylet zászlai, valamint a „szántók”, a szé-
kely főváros földműveseinek két szép zászlaja, a
melyek a föld és a tisztos ipar munkásainak egyívó
társaságát jelképezték. Az egymás mellett felsora-
kozott zászlók szimbolikus jelentősége, lelkes disze
töltötte el minden résztvevő szívét.

Emelte az ünnep szépségét, hogy a zászlók
mellett, mint koszorús lányok gyönyörű fehér ruhás
fiatal leányok sorakoztak fel, kezükben pompázó
virágcsokrokkal. A világos ruhák és a mosolygó
fehér leányarcok tetszetős képének hangulatos ke-
retet nyújtott a lányok mellett felsorakozott ko-
szorús legények fekete ruhája.

Délelőtt féltíz órakor vette kezdetét az ünnep-
ség Jaross Béla pápai prelátus, Targumureș
legrangidősebb római katolikus papjának lélekeme-

lő szereplésével. Teljes papi ornátusban, gyönyörű
beszéd kíséretében, a katolikus egyház előírásainak
betartásával szentelte föl a főpap a tisztos ipari
munka és iparos összetartás diszes szimbolumát.
Az asztalról beszélt Jaross Béla hatalmas szónoki
erővel. Az asztalról, amely hűséges kísérelője és esz-
köze a kultúrember alkotó munkájának és amely
annak az iparágak productuma, melyet a most
felszentelt zászló jelképez.

Tóthfalussy József református esperes a re-
formátus egyház előírása szerint avatta fel a zász-
lót és mondott erővel teljes áldást arra az együt-
tes munkára, amelynek ez a diszes selyemdarab a
jelképezője. Az unitárius egyházat a lelkes távol-
léte miatt az egyház egyik világi vezetője képvi-
selte. Löwy Ferenc fővárosi gyönyörű avató beszéde
fejezte be az egyházi avatási aktust, amely után
általános figyelem közepette Fodor Sándorné zász-
lőanya diszitette fel cserkoszorúval és fehér sza-
laggal a zászlót, átadva azt ünnepélyesen Gaál Fe-
renc ipartársulat-elnöknek.

A zászlószentelés után a diszközgyűlés követ-
kezett, amelyet a Magyar Iparos Egylet dalkarának
szereplése nyitott meg. Nagy István zenetanár kar-
nagy vezényletével Goll J.: A szeretet himnusza ci-
mű művét adták elő óriási siker mellett.

Bukkössy György, a pátriárcha koru diszel-
nök emelkedett ezután szólásra és nyitotta meg rö-
vid beszéd keretében a diszközgyűlést, amelynek kö-
vetkező pontja Gaál Ferencnek az ipartársulat agi-
lis fiatal elnökének tartalmas előadása volt a 321
éves ipartársulat történetéről.

2. Că la mulți lucrători tineri cu un avânt
progresiv și stăruitor s-ar crea o situație dăună-
toare prin faptul că ar fi împiedecați să se folo-
sească de o situație favorabilă ce li s-ar prezenta
momentan pentru începerea exercitării meseriei.
Aici se înțelege preluarea unui atelier local sau pră-
vălie, de scule sau mașini ocazionale și prin urmare
mai efine.

3. Ar lipsi continuitatea într-o meserie — în-
treprindere — unde vechiul patron prin forță majo-
ră ar fi nevoit să sisteze exercitarea meseriei și în
primul rând ar suferi angajații și ucenicii acestei
întreprinderi, prin concediere,

4. Să creieze o situație care ar încuraja și în-
lesni clandestinismul în detrimentul actualilor me-
seriași-patroni.

Acestea sunt doleanțele meseriașilor din Bra-
șov, dar sunt vizate prin ele interesele tuturor
meșesugarilor din țară iar rezolvarea lor în felul
solicitat ar contribui în mare parte și la dezvoltarea
meseriei naționale.

Nădăjduind că acest memoriu al meu, va în-
tămpina înaltul D-Voastră concurs și sprijin, cu
onoare Vă rog Domnule Ministru, să binevoiți e
primii expresiunea stimei mele deosebite,
Brașov, la 23 Octombrie 1936.

„Kérlek, hogy ne legyen versengés én közötttem és Te közötted, mert Atyafiak vagyunk”...

— Azért határoztuk el, hogy új diszasszólót bontunk a régi társulatnak, — kezdte érdekes és értékes előadását Gaál elnök, — mert ez alá a zászló alá köteleessége minden egyes asztalos és rokorszakmát üző iparos társunknak odasorakoznia és a zászló diadalra jutásában nekünk segédkezet nyújtani, hogy gazdasági érdekeinket mindig és hathatósan meg tudjuk védeni.

A program kijelölése után az egyesület történetének ismertetése következett. 1615-ben érdekes Koncz Mihály és idős Lakatos János első céhmesterek alapították meg a régi céhet. Akkor még kisváros volt Targumureş, egy szakma nem tudott kellőszámu tagot előkeresni, és a közös céh öt szakmát foglalt magába: a csiszoló, lakatos, tímár, nyerges és padoskésztő szakmákat, amelyek közül az utolsó nevezett alatt az asztalosok értendők. A fent említett dátum előtti időből nincs írásos nyoma annak, hogy Targumureş-on működött volna céhalakulat. Az 1615-ről való céhszabályzatot Bethlen Gábor akkori ardeal-i fejedelem szentesítette, megadta a kiváltságos jogokat is az öt iparág céhének. A fejedelmén kívül Beolein Gáspár szekretárius írta alá a céhokmányt.

1615-től 1753-ig nincs írásos nyoma a targumureş-i öt céhek közös mozgalmi életének, de föltétlenül erősödni kellett ez alatt a több, mint egy évszázad alatt Targumureş ipari életének, mert 1813-ban az asztalosok kiléptek a közös céhből és önálló céhet alkottak.

1753-ban Müncker Márton, Birtler György és Semberi József érdekes és nemes asztalosmesterek a Bethlen Gábor fejedelem által 1615-ben kiadott kiváltságos levél alapján alakították meg a teljesen önálló nemes asztaloscéhet, amelynek alapszabályait és kiváltságait Mária Terézia királynő, Ardeal fejedelemnéje és a székelyek grófnője 1762 március 26-án hagyta jóvá és szentesítette. Az okmányt első csernátóri Nagy Antal Domokos, a fejedelemné főkancelláriusa írta alá. Az alapszabályzat bekezdése a következőképpen hangzik:

„Kérlek, hogy ne legyen versengés én közötttem és Te közötted, mert Atyafiak vagyunk”...

Az ipartársulatnak az ősi idők emlékeképpen ma is birtokában vannak a fent említett szabadságot, valamint az alapszabályok eredeti példányai és a régi időből fennmaradó jegyzőkönyvek. Ma is megvan az ősi céhláda, amely Müncker Mártonnak, a céh alapító céhmesterének műve és készített vala az Urnak 1770-ik évében titkos fiókokkal felszerelve. Megvan még a régi mesteravató pohár cinből elkészítve és két hozzávaló cin-tárgyér.

Több értékes régi írat és érték a Molnár Miklós későbbi céhmesternél kitört tűzvész alkalmával megsemmisült.

A targumureş-i asztalosok céhe 1753-tól 1873-ig, tehát 120 évig működött, élvezve a szabadságot levél által nyújtott kiváltságokat. A céh hatáskörébe tartozott a tanoncszegődtetés, szabadítás, a mesteravatás, a műhelyek ellenőrzése, a vásárra jövő idegen mesterek munkájának megvizsgálása és megvámolása, stb. Voltak a céhnek büntető jogai is. Leginkább bor és éték-büntetéssel sújtották a kihágást elkövetőket, de pénzbüntetést is alkalmaztak. A büntetések kiszabása előtt a főcéhmester ismertetette az alapszabályzat erre vonatkozó 4-ik pontját, amely így hangzott:

Midőn valaki megbüntettetik, meg kell gondolni:

1. Hogy nekünk olyan hibáink soha nem voltak-e?
2. Valyon most is anélkül vagyunk-e?
3. Mi is gyarló emberek lévén, hátha most is vagyunk, vagy lésszen?
4. A megbüntetés annak okáért az Irgalmaság kell megelőzze az ilyen dolgokban.

Amint látjuk, az irgalmasság jegyében történt a büntetés, de azért irgalmatlanul büntettek a legkisebb hibáért is és ez ellen felebbezésnek nem volt helye. A bor és éték-büntetéseket a főcéhmester házában kellett elfogyasztani és minden egyes esetben a megbüntettetett egyénnek kellett az ételket és italokat felszolgálni.

A céh ügyeit a főcéhmester, az atyamester, a látómester, a bejárómester és a dékány, vagy szolgalmester vezették. A céhmester megválasztásakor mesterasztalt tartozott adni, amelynek ke-

retében két fölt és egy sült hushól álló ételt szolgáltattak föl és bort, amely utóbbi a céh költségére ment. Az új atyamester által nyújtandó mesterasztal csak egy fölt és egy hushólból állott. (Az előírásról megérzik Mária Terézia királynő takarékosága. A királyné nem volt barátja a céhek gyakori és mértéktelen lakomázásainak. Szerk.)

A látómestert és bejárómestert szintén választották, míg a dékány, illetve szolgalmester szerepét a mindenkori legfiatalabb mester töltötte be. Ha több fiatal mester lépett egyszerre a céhbe, a dékányságot 15 magyar forinttal elfizethették, de a legutolsó jelentkezőnek kötelessége volt vállalni.

A céhmesternek és a céh többi vezetőinek jogai és kötelességei megegyeznek a céhvilágból ismert előírásokkal. Korlátlan hatalommal vezették megválasztásuk idején a céh ügyeit, de a céhgyűlésnek elszámolni tartoztak. A tanoncokat két heti próbaidő után 4 évre szegődtették 2 forint díjért. A három mester előtt történt fölszabadítás díja 4 forint volt, valamint egy fölt, egy sült hushól és fél veder bor. A mesterdíj 15 magyar forint és a céhmester házában tartandó avatási lakoma volt. Az új mester felvételének évében tartozott megváltulni.

A targumureş-i asztaloscéh 1877-ben, amikor a céheket törvényerővel feloszlatták, nem alakult át ipartársulattá, hanem alapszabály nélkül a régi keretben működött. 1910-ben Bükkösy György akkori elnök és Ritz Antal jegyző idejében alakult meg az új előírások szerinti ipartársulat, amelybe a rokonszakmák is bekapcsolódtak. Megalakították akkoriban a temetkezési csoportot is, amely még ma is folytatja működését.

A háború alatt a társulat működése szünetelt. Ritz Antal jegyző őrizte meg a társulat értéktárgyait és mentette meg a megszűnéstől a tagok katonai bevonulása miatt elárult ipartársulatot.

1919-ben keltették új életre az ősi iparos intézmény Mestitz Henrik elnök és Ritz Antal jegyző vezetésével. Bükkösy Györgyöt, aki 18 éven át volt a társulat elnöke, díszelnökké választották ekkor.

1920-tól 24-ig Ritz Antal volt elnök, akit távoztakor Örökös díszelnökké választottak és utóda Ritz Mihály lett. 1925-ben a közbizalom újra Ritz Antal mellett nyílvánult meg, akit ismét elnökké választottak. 1935-ig viselte ezt a tisztséget, amikor előrehaladott korára hivatkozva lemondott, 28 évig volt Ritz Antal lelkes munkatársa és vezetője a társulatnak, amiért elismerés illeti.

Gaál Ferenc tartalmas előadását szünni nem

Satumare-n csak román tanoncokat szabad szegődtetni

Az Oradea-i munkakamara vezetősége szerint a kirendeltség vezetője átlépte hatáskörét.

Satumare-ról közvetve érkezett értesülés szerint a satumare-i munkügyi kirendeltség elnöke, Iancu Simionescu mérnök nagy meglepetést keltő felhívást intézett a körzetében tartozó román tanoncokat tartó iparosokhoz. A felhívás egy részlete:

„A munkakamara satumare-i hivatala, hogy hozzáfűljön a román érdekek fejedelméhez itt az ország északi sarkában, ahol a kisipar majdnem teljesen el van idegenedve, utasítja az iparosokat, hogy román gyermekeket alkalmazzanak tanulóknak és ne kényeztessék ezeket, hogy magyarul beszéljenek, mert ezek ezt a nyelvet nem értik. Használják fel ellenben az alkalmat, hogy az állam nyelvét ők is elsajátítsák és ügyeljenek arra, hogy a tanulókat nemzeti érzésükben bántalom ne érje.”

A felhívás, amely a legszörnyűbb büntetést is kilátásba helyezi, ha a rendelkezést nem tartanák be, érthetően nagy meglepetést keltett a satumare-i iparostársadalomban, mert egyrészt a leggyengébb jogukba kíván beleavatkozni azzal, hogy előírja milyen tanoncokat alkalmazzanak az iparosok, másrészt pedig még azt is előírja, milyen nyelven beszéljenek az át műhelyükben.

A satumare-i munkakamara kirendeltség az oradea-i munkakamara hatáskörébe tartozik, éppen azért kérdést intézünk az ügyben a munkakamara vezetőségéhez, amelytől az alábbi felvilágosítást kaptuk:

— Olvassz randalet, aminőt a satumare-i kiren-

akard, ovációval jutalmazta az ünnepegek lelkes közönsége.

ÜDVÖZLESEK ÉS ELISMERÉSEK

Bustya Béla, a Magyar Iparos Egylet elnöke nyitotta meg az üdvözlő szónokoknak a kerek tizenéves asztalosiparosok nagy napjához való csatlakozását. Az iparkamara, az építőiparosok helyi szövetsége és a sfântulgeorghe-i Iparos Olvasókör nevében mondott lelkes üdvözlést.

A Magyar Iparos Egylet nevében Herczeg Ferenc alelnök, az Országos Magyar Párt helyi tagozata nevében Sebes Jenő dr. tagozati elnök, az Ugir nevében Lakatos Sándor dr. az Ugir helyi titkára mondott üdvözlést. Utóbbi megemlítette, hogy a közelmúltban lezajlott tárgumureş-i ipari kiállítás keretében országos viszonylatban is figyelemre méltót produkált az asztalosiparosok, amelynek társulata most zászlót avat.

Koncz Gyula a mézáros ipartársulat, Stoica Gheorge a román iparosok helyi egyesülete nevében tolmácsolták meleg hangon üdvözléseiket általános tetszés mellett, míg Fodor Miksa a zsidó iparosok helyi egyesülete nevében mondott üdvözlést. Incze Lászlónak a város sütőiparosainak nevében tartott beszédét nagy tetszéssel fogadták és élénk taps honorálta. Pongrácz Tamás tanárnak, a helyi Kolping legényegylet elnökének üdvözlő szavait is. Tóthfalussy Sándor a helyi szabóipartársulat elnöke, a vezetése alatt álló ipartársulat nevében mondott beszédet, Bálinth Endre, a reghinulcsáscai Magyar Iparos Olvasókör elnöke beszéde román, magyar és szász iparosainak nevében tolmácsolta rokonérzéseit. Olasz Antal a kocsigyártó ipartársulat, Szia Gerő a cipész ipartársulat, Röid János a vendéglősök ipartársulata nevében tartottak még üdvözlő beszédeket.

Elek János társulati alelnök köszönte meg a lelkes üdvözléseket, ami után kezdetét vette a zászlószegek ünnepélyes bevonulása. Egyesületek és magánosok nevei hangzottak fel az aktus folyamán az ország minden részéből és az új zászló rudját rövidesen ezüst és bronz-szegek nagy tömegének fényes plakettecskái díszítették.

Az ünnepélyes aktus befejezése után Pogatschitz „A dal” című darabját énekelte el igen szépen a Magyar Iparos Egylet Dalkara, majd Bükkösy díszelnök megható záróbeszéde hangzott el.

— Amit nem felejtünk el, — mondotta, — mindig él az. Ne felejtkezzünk meg tehát soha a mi intézményeinkről, amelyek miértünk vannak és amelyek a szeretetnek és az összetartásnak erős várai.

Este félkilenc órai kezdettel ünnepélyes bankett fejezte be Targumureş asztalosiparoságának nagy napját igen lelkes hangulatban, sok tartalmas megható, tréfás és talpraesett felszólalással.

Némethy Gábor.

deltség vezetője állítólag kiadott, nincs, nem létezik és ha ilyet mégis kiadott, azt átlépte hatáskörét — csak saját felelősségére tette.

— Innen a kamara elnökségétől ilyen rendelet nem ment sem Satumare-ra, sem más kirendeltséghez, mert a munkakamara célja éppen, faji és felekezeti tekintetek nélkül kizárólag az ipar fejlődése, amelyet csak a harmónia ápolásával érhetünk el.

— Ilyen rendeletet a kamara felsőbb helyről nem kapott és a kamara sem adott ki és ha a satumare-i kirendeltség vezetője ilyet mégis kiadott, úgy — ismételjük — átlépte hatáskörét.

A satumare-i munkakamara kirendeltség vezetőjét a fentiek szerint dezavualja az oradea-i kamara vezetőség, amely valóban nagy körültekintéssel fáradozik az ipar fejlesztésén és az iparos érdekek megvédésén.

OH, AZ A BRIDZS.

— Mit keres a feleséged mindennap a kávéházban?

— 40—50 lett.

ZUM TEIL.

— Du hast einen fabelhaften Pelzmantel. Stammt der von deinem Mann?

— Teilweise.

— Wieso?

— Die Idee, ihn zu kaufen, stammt von mir.

Nagysikerű szövetkezeti napot rendezett az Arad-i Iparosok Hitelszövetkezete

Október 25-én, vasárnap délelőtt az Iparosok Hitelszövetkezetének igazgatósága alakulási emlékünnepeket rendezett az Iparos Kulturház dísztermében. A Hitelszövetkezet hagyományos emlékünnepeit évek óta október havában rendezik meg, miután az alakulás 35. illetve újjáalakítás 10. évfordulója alkalmával ünnepélyes fogadalmat hangzott el arról, hogy minden esztendőben egy napot szentelnek a szövetkezeti gondolat propagálásának. A fogadalmi jegyében hívják azután össze a Hitelszövetkezet alkalmi diszkozyuléseit, amelynek keretében ismertetik a Szövetkezet célkitűzéseit, megvalósításait és az előnyöket, amelyek a szövetkezeti mozgalom gyümölcsei. Az idei ünnepi közgyűlés tárgyszorozatát is kizárólag a szövetkezeti rendszer képviselésére töltötték ki és az érdeklődő közönség nagy számban vonult fel az Iparos Kulturház dísztermébe, hogy jelenlétével tüntessen az eszme mellett. Reinhart Gyula, a kitűnő iparosvezető, mint az Arad-i Iparos Hitelszövetkezet elnöke, nyitotta meg az ünnepi közgyűlést, közvetlen szavakkal üdvözlötte a megjelenteket, majd a szövetkezeti mozgalom jelentőségét méltatva és részletesen ismertette az e téren eddig elért eredményeket. Az aapos tudással összeállított beszédet nagy tetszéssel fogadta a közönség. Ezután Gabos Jenő dr. — az Iparos Hitelszövetkezet ügyésze — a szövetkezeti mozgalom történetét ismertette és rámutatott arra, hogy az új ipartörvény milyen kedvezményeket biztosít a szövetkezeti alapon álló alakulatoknak. Hangsúlyozta az ügyvéd, hogy valóban mulasztásnak számítana, ha az iparosság elmulasztaná a törvényben biztosított lehetőségek kihasználását. Zombory Gyula beszéd után és beszéde során indítványt terjesztett a gyűlés elé: Indítványozta, hogy a szövetkezeti mozgalom propagálását a műhelyekben dolgozó segédek és tanulóknak a mozgalomban való bevonásával igyekezzenek hatékonyabbá tenni. Ezzel kapcsolatban azt is javasolta Zombory Gyula, hogy egészen kicsiny befektetésű, úgynevezett leles takarékosági mozgalmat indítson a szövetkezet. Bakács Miksa a Hitelszövetkezet áruhitelosztályának vezetője beszéd után és hangsúlyozta: A jelenlegi szövetkezeti tagoknak kell jópéldával előjárniuk és felszólítást intézett a megjelentekhez, hogy jegyezzék szövetkezeti részvényeket. A közgyűlés lelkes hangulathoz, a kitűzött cél eredményes szolgálatának jegyében Reinhart Gyula elnök záróbeszédével ért véget.

A VASARNAPI MUNKASZÜNET ELRENDELÉSÉNEK ÉVFORDULÓJA.

November havában ünnepli az ország a vasárnapi munkaszünet elrendelésének 40 éves évfordulóját. Ebből az alkalomból a fővárosban emlékünnepeket rendeznek, amelyek előreláthatólag a munkaügyi miniszter lesz a védnöke.

BÖKEZU APÓS.

Após: Vedd tudomásul, fiam, hogy a leányommal nem adok hozományt, de halálom után minden a tiétek lesz.

Vőlegény: És a kedves mama?

Após: Ő is.

— Idegen szakmunkások mellett kiképzendők belföldi munkások is. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: A munkaügyi minisztérium külföldi szakmunkások letelepedésére csak azzal a feltétellel ad engedélyt, ha a külföldi munkás mellé belföldi munkások is beosztást nyernek, hogy ezek időközben elsajátítsák a külföldi szakképzettségét és azt idővel helyettesíteni tudják. E rendelkezés ellenőrzése céljából a külföldi munkások letelepedése iránt benyújtott kérvényben fel kell már tüntetni azoknak a belföldi munkásoknak a neveit is, akik a szaktudás elsajátítása céljából a külföldi mellett fognak dolgozni.

November 20-ig be kell nyújtani az új egészségügyi illetékekre vonatkozó vallomásokat

A pénzügyminisztérium által kiadott rendelkezés értelmében november 20-ig vallomást kell benyújtani a pénzügyigazgatósághoz. Ennek a vallomásnak alapján vetik ki a pénzügyigazgatóságok az új egészségügyi illetékeket, amelyekről a Monitorul Oficial 1936 szeptember 3-iki számában megjelent végrehajtási utasítás intézkedik.

A végrehajtási utasítás 7. szakasza értelmében ezeket az évi egészségügyi illetékeket az üzletek, illetve műhelyek bérleti értéke alapján állapítják meg, még pedig a következőképpen: a) Azon üzletek, amelyekben kicsinybeni eladás folyik, a bérleti érték 1 százalékát fizetik. b) Az irodák, va-

lamint bármilyen műhelyek és az 5 lörbig terjedő energiadóval dolgozó kisipari üzemek, a látványossági helyek, fürdők, szállodák, garázsok, áruaktárak, valamint az összes hasonló vállalatok a bérleti érték 2 százalékát fizetik. c) A fogyasztási üzemek tulajdonosai, élelmiszerüzletek, azok, akik burorozott szobát adnak ki, valamint mindennemű gyár és ipari üzem a bérleti érték 3 százalékát fizetik.

Az egészségügyi illeték kivetését jegyzőkönyvvel közlik az adózóval, akinek a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül jogában áll azt megfellebbezni.

Ujabb könnyítések az iparigazolványok és munkakönyvek becserélésével kapcsolatban

Hogyan lehet az állampolgárságot igazolni?

Annakidején részletesen beszámoltunk a brasov-i munkakamarának az iparendelvények és a munkakönyvek becserélésével kapcsolatosan Szabó Béni képviselő által beterjesztett emlékiratáról, melyben a becserélési eljárás egyszerűsítését és méltányosabbá tételét kérte. Ugyanakkor több más munkakamara is közölte a minisztériummal észrevételeit és az eljárásnak ebben az értelemben való megváltoztatását kérte.

A munkaügyi minisztérium a munkakamarák közbenjárására október 15-i kelettel 78.853. szám alatt körrendeletet adott ki, amely most érkezett meg a munkaügyi felügyelőségekhez és munkakamarákhoz. A rendelet a minisztérium által engedélyezett újabb könnyítéseket tartalmaz az iparigazolványok és munkakönyvek becserélésével kapcsolatban.

A rendelet fontosabb és általánosabb jellegű könnyítései közül közöljük az alábbiakat:

Rendkívül fontos a rendeletnek az a része, amely szerint a személyazonosság, lakhely, születési hely és időpont bizonyítására elegendő a becserélésre benyújtott iparigazolványt, a népesedési hivatal igazolványát (bulletinul de înscriere la biroul populației) bemutatni. A hivatalnok az adatok felvétele után visszaszármaztatja a népesedési hivatal bizonylatát. A családi állapot, faji eredet és vallás igazolása az új rendelet értelmében nem szükséges és ezeket az adatokat szóbeli bejelentéssel veszik tudomásul.

Az állampolgárság igazolása kötelező, de azt nemcsak állampolgársági bizonyítvánnyal, hanem születési, iskolai, katonai, választási igazolvánnyal is lehet igazolni.

Az állampolgárság igazolása kötelező, de azt nemcsak állampolgársági bizonyítvánnyal, hanem születési, iskolai, katonai, választási igazolvánnyal is lehet igazolni.

Ha a kérvényező olyan aktát terjeszt be, amelyből kitűnik, hogy katonai szolgálatának eleget tett, ez még akkor is elegendő, ha nem is tűnik ki belőle határozottan, hogy az illető román állampolgár.

A választási listákról kimaradtak szintén állampolgároknak tekintetnek, ha igazolják, hogy utólagosan az állampolgársági listára felvették őket. Ha azonban az állampolgársági listára nem vették fel őket utólagosan sem, elegendő ha bizonyítani tudják, hogy kérték a felvételüket és nem álltak idegen hatalom védelme alatt.

Az idegeneknek munkavállalási engedélyt és tartózkodási engedélyt kell felmutatni.

Az iparvállalatok, melyek együttesen intézik el alkalmazottaik iparigazolványainak kicserélését, saját hatáskörükben tölthetik ki a bemutatott okmányok alapján a családi állapot, vallás, faji eredetről szóló rovatokat.

November 30-ig meghosszabbították az iparigazolványok becserélésének határidejét

Lapzártakor érkezett jelentés szerint a munkaügyi minisztérium az iparendelvények becserélésének határidejét november 30-ig meghosszabbította. A minisztérium közli, hogy újabb hosszabbítást nem engedélyez és ezt az újabb határidőt is csak azért adta, mert a meghosszabbításról különböző hírek terjedtek el, amelyek következtében az iparosok tájékozatlanok maradtak és sokan önhibájukon kívül nem nyújtották be idejében kérvényüket.

Az iparossegédek önállósítását megnehezíti az új ipartörvény

Szabó Béni képviselő emlékirata a sérelmes intézkedés ellen

Az új ipartörvény rendelkezéseivel kapcsolatos új iparigazolványok beszerzése körül még mindig vannak olyan intézkedések, melyeknek alkalmazása az iparosság szempontjából visszaszálló helyzetet teremt. Ilyen intézkedés többek között az is, amely előírja, hogy egy segéd csak úgy szerezheti meg a mesteri könyvet, ha előbb a munkakönyvét segédkönyvre cseréli be és ezzel jelentkezik vizsgára. Igaz ugyan, hogy a beadott munkakönyvről bizonylatot kap a segéd a segédkönyv kiállításáig, de ennek a bizonylatnak alapján nem jelentkezhet vizsgára és nem szerezheti meg az önálló ipar folytatásához szükséges mesteri könyvet. Így a segéd, aki minden törvény által előírt feltételnek megfelel, önhibáján kívül hosszú ideig eszik attól a lehetőségtől, hogy önálló ipart folytathasson.

Szabó Béni országgyűlési képviselő e sérelmes intézkedés megváltoztatása érdekében emlékiratban fordult a munkaügyi minisztériumhoz, amelyben azt kéri, hogy a minisztérium tegye lehetővé a segédek

számára, kik a mesteri könyvet kérvényezték, egy olyan bizonyítvány megszerzését a munkakamarától, amelynek alapján a mostani átmeneti idő alatt is önállóan, vagy mint egy özevgy műhelyének vezetője, megkezdhesék mesteri működésüket.

Az emlékiratban Szabó Béni képviselő részletesen felsorakoztatja a jelenlegi helyzetből származó hátrányokat, amelyeket az ő általa javasolt módon ki lehetne küszöbölteni.

URES CIM.

— Mondd, papa, mi az, hogy cim jelleg nélkül?
— Például, ha a mama engem a vendégek előtt a ház urának nevez.

LOGIK.

— Ist es war, dass Ihr Mann die Gewohnheit hat, mit sich selbst zu sprechen, wenn er allein ist?
— Das weiss ich nicht, ich bin ja nie dabei, wenn er allein ist.

Jogesetek a kisipar köréből

Indítható-e külön büntető eljárás a munkaadó ellen, ha önmaga után nem rója le a társadalombiztosító illetéket?

Az aradi törvényszék elvi jelentőségű határozata.

Érdekes elvi jelentőségű döntést hozott az aradi törvényszék III. tagozata a társadalombiztosító törvénnyel kapcsolatban. Egy munkaadó nem rótta le az önmaga után járó társadalombiztosítási illetéket, mire a megfített ellenőrzések során több jegyzőkönyvet vett fel az ellenőrző közeg. A társadalombiztosító pénztár a jegyzőkönyvek alapján arra kötelezte a társadalombiztosító törvény 103. szakaszára való hivatkozással a munkaadót, hogy a fel nem ragasztott bélyegek értékét fizesse be. Egy másik alkalommal a be nem ragasztott bélyeg kétszeresének, egy harmadik esetben a háromszorosának a megfizetésére kötelezték a munkaadót, a negyedik esetben pedig a jegyzőkönyvet áttették a munkaügyi bírósághoz, amely arra hivatott, hogy az ilyen ritkán előforduló esetekben keltezzék. A munkabírósa miután a jegyzőkönyvek tartalmából megállapította a tényállást a munkaadót a bíróságon felül még külön 2.000 lei pénzbüntetésre ítélte a törvény 106. szakasza d. pontjára való hivatkozással. A törvénynek ez a pontja ugyanis megállapítja, hogy: az a munkaadó, aki negyedszer esik abba a hibába, hogy az alkalmazottak bélyegét nem ragasztja fel 2-10 ezer leig terjedő pénzbüntetésre és 15 naptól két hónapig terjedhető fegyházbüntetéssel sújtható.

Az ítélet ellen a munkaadó felelősséggel fordult a törvényszékhez és felelősséggel előadta, hogy a vonatkozó törvényszakasz az ő esetében nem alkalmazható, mert ez a szakasz azt a munkaadót bünteti, aki az alkalmazottak könyvébe nem ragasztja be a bélyegét és emiatt már négy ízben volt büntetve. Ezzel szemben ő, nem önmagának az alkalmazottja, hanem főnök és így ha nem ragasztja be a bélyegét a saját személye után úgy legrosszabb esetben is csak a be nem ragasztott bélyeg kétszeres, vagy háromszoros ellenértékének a megfizetésére kötelezhető, amint azt a vonatkozó törvény 103. szakasza előírja. Ezért a törvény 106. szakaszának d. pontja alapján alkalmazott külön pénzbüntetés alaptalan és törvényellenes.

A társadalombiztosító pénztár ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pénztárral szemben a főnök is biztosítottnak tekintendő, tehát rá is vonatkozik a törvény büntető rendelkezése.

A munkaadó a munkabiztosító pénztárnak ezzel az érveléssel szemben arra hivatkozott, hogy a törvény 1. szakasza külön rendelkezik az alkalmazottakról, külön a tanoncokról és külön a kézműiparos főnökök biztosításáról. Tehát a törvény nyíltan megmondja ki tekintendő alkalmazottnak, ki tanoncnak, ki főnöknek a társadalombiztosító törvény szempontjából. Tekintettel arra, hogy a 106. szakasz d. pontja az alkalmazottak bélyegkihágását bünteti, tehát a főnök által történt mulasztás esetére nem alkalmazható.

A törvényszék helyt adott a munkaadó kézműiparos felelősségének, megsemmisítette a kiírt pénzbüntetést és felmentette a kihágás vádjáról. Megállapította ítéletében a törvényszék, hogy ilyen esetekben külön eljárásnak és pénzbüntetésnek helye nincs, mert a 106. szakaszban foglalt büntetés csak arra az esetre alkalmazható, ha a kézműiparos főnök az alkalmazottak után mulasztotta el ismételt a társadalombiztosító bélyeg lerovását.

Legalább 26 heti tagdíjfizetés után köteles csak a munkabiztosító pénztár temetkezési segélyt nyújtani.

A társadalombiztosító pénztár egyik biztosítottja elhunyt. Az elhunytat, akinek közvetlen leszármazói nem voltak, testvérének fia saját költségén temettette el. A temetkezés után kérvényt intézett a betegpénztárhoz, hogy miután a temetkezési költségeket ő viselte és az elhunyt szabályosan biztosított volt, kéri a temetkezési segély

Részletes kimutatás:

Mely iparágak művelői kötelesek képesítési vizsgát tenni

A miniszterium rendeletének ismertetése.

Olvasóink tájékoztatására az alábbiakban közöljük a munkaügyi miniszterium rendeletét, mely tisztázza, hogy a jövőben mely iparágak művelői kötelesek képesítési vizsgára jelentkezni.

A rendelet különféle csoportokba sorozza az iparosokat és a munkásokat és az egyes szakmai csoportok a következőképpen oszlanak meg:

FÉMIPAR: Vizsgát tartoznak tenni a vas- és acéltárgyak, a drótfonal készítő, a kovácsok, a patkoló kovácsok, a reszelő vágók, a rés és fém bádógosok és a lámpa készítő bádógosok, a drótszövő és drótkötél készítő, mérlegkészítő, gőzgép mechanikusok, turbina mechanikusok, gazdasági gépmechanikusok, központi fűtőmechanikusok, gőzgép fűtők, motormechanikusok, (robbanó és Diesel motor, szerelő) szerelő mechanikusok, autómechanikusok, autózvezető mechanikusok, fűtőgép mechanikusok, motorvezetők, fegyverkészítők, precizitások mechanikusok, mozi mechanikusok, szerelők lakatosok, kék készítő, köszörűsök, kazánkovácsok, üstkészítők, vasöntők, acél és bronz öntők, betű öntők, csiszolók, autógén hegesztők, villamos hegesztők, órák, ékszer készítő, optikusok, nikkelezők, szegecselők, bányászok, benzín, szeszes és petróleum finomítók.

FAIPAR: Épület asztalosok, épület ácsok, falépítő készítő, parketázók, zsindelyezők, butor asztalosok, láda készítő, kefézők, ránczók, ablaküvegezők, butorfenyeszők, fakosárfonók, faasztalosok, gépasztalosok, famodel készítő, kaptafa készítő, tutaj készítő, koszi és kerékgyártók, bogárok, faszobrászok és osontaszobrászok.

TEXTILIPAR: Férfiszabók, uriszabók, konfekciós szabók, piaci szabók, női szabók, himző és kímunka készítő, fehérnemű varrónők, női kalap készítő, férfi kalap munkások, művirág készítő, kárpitosok, paplan készítő, vatta és gyolós készítő, sapka készítő, egyenruha szabók és sapka készítő, fűzőkészítő, nap és esernyő munkások, váször. szövők, posztó szövők, szövők és kötött-

árakat készítő munkások, kötélverők, kelmefestők, vegytisztítók.

BŐRIPAR: Csizmadiák, ortopéd cipészek, felsőrész készítő, cipészek, bocskor készítő, szűcsök, bőrmellény készítő, szőrmasapka készítő, kos. yűsök, timárok, szíjgyártók, kacsuk vulkanizálók.

GRAFIKAIPAR: Nyomdai szakmunkások, rotációs gépfeldolgozó munkások, könyvkötők, doboz és kartonkészítő munkások, fényképeszek, cirkográfusok, heliográfusok, litográfusok, vésnök.

ÉPÍTŐIPAR: Kőművesek, mész készítő, betonozók, téglakészítő, cserépkészítő, fazekasok, keramisták, terrakottisták, fayance készítő, kályhások, kőszobrászok, kőfaragók, kőlépcső készítő, mozaik készítő, aszfaltozók, utkáskészítő, épület díszfestők, szobafestők, mázolók, tapétázók, oímfestők és díszfestők.

VILLAMOSIPAR: Villanyszerelők, villanyvezetők szerelők.

ÉLELMISZERIPAR: Hentesek és mészárosok, kolbász- és hurkakészítő, szalámi készítő, belisztító, pékek, cukrászok, hűsítő ital készítő, szakácsok, pincérek, turókészítő, molnárok, vadászok, halászok, sörfőzők, bombon készítő, cukorka készítő, szodavizek.

FODRASZIPAR: Borbély, férfi és női fodrászok, manikűrözők.

KÜLÖNFELE IPARÁGAK: Üvegfuók, üveggyári munkások, tükrök készítő, hangszer készítő, fűrdő személyzet, gombkészítő, fűsűsök, kutfurók, játékeszer készítő, víz, gáz, kanális és központi fűtőszerek, villany, telefon és a többi szerelők, kaményseprők és sofőrök.

A fogtechnikusokról és az ortopéd mechanikusokról a munkaügyi miniszterium úgy intézkedik, hogy ezek nem az illetékes munkakamaránál, hanem egy Bucuresti-ben direkt erre a célra felállított bizottság előtt kötelesek képesítési vizsgát tenni.

Az idő mulásának megvámolása...

A betegsegélyző pénztár ujabb önkényes intézkedése

Több ízben foglalkoztunk lapunk hasábjain azzal a kérdéssel, hogy a háztartási alkalmazottak után kell-e fizetni a betegsegélyző pénztárnak illetéket? Annak idején leszögeztük, hogy a betegsegélyző pénztárnak követelése nem támaszkodik a törvényre. Azonban egyidejűleg arra is figyelmeztettük az érdekelteket, hogy csakis az tagadja meg a betegsegélyző követeléseket teljesítését, aki leszámol azzal, hogy a zaklatások egész sorozatában lesz része a betegsegélyző részéről. Eppen ezért a legtöbb városi polgár eleget tett a betegsegélyző követelésének.

De a betegsegélyző gondoskodik arról, hogy újabb és újabb kellemetlenségek érjék úgy a háztartási alkalmazottakat, mint munkaadókat. Legújabb példánál nemcsak a fizetés mértékét veszik alapul, hanem ettől függetlenül tízennyolc éven felüliek után pedig magasabb illetéket követelnek. Ezen a téren mindenesetre a betegsegélyző pénztár uttörő munkát végez, mert eddig még egyetlen illetéket szedő intézmény sem vámolta meg az idő mulását.

folyósítását. A kérelmet a betegsegélyző elutasította a törvény ötödik és a végrehajtási utasítás harmadik szakaszára való hivatkozással, a melyek szerint temetkezési segélyt csak az után az elhunyt után köteles a pénztár fizetni, aki legalább 26 héten keresztül fizette a kötelező biztosítási díjat. Tehát tekintet nélkül arra, hogy az elhunyt mi-

AZ ÚJ PRAKTIKANS.

— Tessék főnök ur! Tízzer egymásután adtam össze ezt a számozslapot.

— Nagyon helyes fiatalember, szeretem az alapos munkát.

— Igen kérem és itt van mind a tizenkét orellmény.

A drágaság...

A „Tara Noastră” írja:

A drágaság a hatóságok szemel előtt folyton emelkedik. Akkor indult el, amikor az idegen valuták árfolyamát leszállították. Canciov pénzügyminiszter nyilatkozata szerint a kormány fenn akarja tartani a lei árfolyamát. Ez a nyilatkozat a kivételre és behozatalra, valamint a fogyasztók tömegére egyformán vonatkozott. A százazszázalékosan belföldi fogyasztásra szánt áruk ára mégis emelkedett. Paszuly, burgonya, szárnyas ára egyformán szökött fel. A fa vagonja 4500 leiről 6.000—7.000 leire ugrott. A gyarmatárak ára 300 százalékkal emelkedett. Az egész közvélemény velünk együtt kérde: Mi következik ebben a kétségbeesett helyzetben?

APJARA UT.

A fiatal mamának jelenti az új dajka:

— Nagyságos asszonyom, ilyen gyermekkel még nem volt dolgom. Végigaludta az éjszakát, a nélkül, hogy egyszer is akart volna valamit.

A boldog mama:

— Érdekes, máris mennyire hasonlít az apjához!

kor biztosított kötelezően (ebben az esetben család volt és így csak két év óta) nem illet meg a kártyenyelző segély az elhunyt után, mert a törvény kategórikusan kimondja, hogy minden esetben csak akkor jár a temetkezési segélyösszeg, ha 26 hetet ténylegesen befizettek.

Közi: KELE SANDOR dr.

Beiktatták a munkakamarák választott tanácsát

Oradea-n iparos elnököt kapott a munkakamara. — Rendezni kell végre a feloszlatott ipartestületek ügyét.

A nemrégiben lefolyt választások alapján több munkakamaránál megtörtént az új tanács beiktatása és egyben a vezetőség megválasztása is. A beiktatási ünnepségekről, valamint a választásokról alábbi tudósításunk számol be:

ARAD

Az arad-i munkakamara ünnepélyes gyűlésén megjelent Coțioiu Romulus dr. képviselő, a város átmeneti bizottság elnöke, valamint Mateescu Stefan kereskedelmi és iparkamara elnök és Platos Ioan, a társadalombiztosító intézet arad-i igazgatója is megjelent. Ugyanazok résztvett az ülésen — amelynek elnöki tisztségét Popescu Petre munkügyi vezérfelügyelő töltötte be — Vulpe Iosif, a hivatalból távozó munkakamara átmeneti bizottság elnöke is, akit egyébként a kormány a munkakamara mellett működő kormánybiztossá nevezett ki.

Popescu Petre munkügyi vezérfelügyelő nyitotta meg az ülést és a munkakamara új tanácsát megválasztottnak nyilváníttotta, majd közölte, hogy az új vezetőség a tagok eskütelével megalakultnak tekintendő. A munkügyi vezérfelügyelő az eskütel után üdvözölte az új érdekképviseleti testületet, amelynek tagjait hatvanezer dolgozó bizalma állította az élre. Hangsúlyozta, hogy minden dolgozó állampolgárnak bízniuk az érdekei, vállál mellett kell mindannyiunknak harcolnunk, hogy a számos kitűnő szociális törvény valóban, a gyakorlatban is eszköz legyen a kitűzött cél eléréséhez. Végetűll — mint a munkügyi miniszterium képviselője — jó munkát kívánt az új vezetőségnek.

Coțioiu Romulus dr. Arad rokonszenves, kitűnő országgyűlési képviselője és a városvezetés feje üdvözölte ezután meleg szavakkal a munkakamara választott tanácsát és főképpen azt hangsúlyozta, hogy a dolgozók összességének egységes akarata állította a testület élre a most hivatalba lépő vezetőséget. Mateescu Stefan mérnök vezérigazgató szólal fel ezután és a kereskedelmi és iparkamara üdvözlését tolmácsolta, utána pedig Vulpe Iosif a városi átmeneti bizottság helyettes elnöke és az ügyek intézésével ezidáig megbízott munkakamarai átmeneti bizottság elnöke üdvözölte az új tanácsot, amellyel a jövőben szorosan együttműködik majd, miután a kormány megbízásából kormánybiztosi minőségben résztvesz a munkakamara munkájában. Vulpe Iosif felsorolta azokat a valóban elismerésre méltó, szép eredményeket, amelyekkel a munkakamara távozó vezetősége büszkélkedhetik és kérte az új vezetőséget, hogy ne mellőzze a távozó vezetőség munkásságának utmutatásait, hanem ellenkezőleg; igyekezzenek továbbfejleszteni a már elért eredményeket.

Az üdvözlések után Strengar D. Sava, a munkakamara munkástagozatának eddigi elnöke kért és kapott szót, mire bejelentette, hogy a munkástagozat őt kívánta volna a munkakamara elnökévé választani, ezt a megüsztteltetést azonban nem fogadja el és kéri, hogy mindhárom tagozat egyhangú hozzájárulásával Mosoiu Victor textilgyári igazgatót, az alkalmazott tagozat kitűnő és tevékeny vezetőségi tagját válasszák meg elnökévé. A felszólítást lelkes tapsal fogadta a tanács, majd — csupán a formáságnak eleget teendő — megtörtént a titkos szavazás, amelynek eredményeképpen 49 jelenlevő tagtól beérkezett szavazatok a következőképpen oszlottak meg: 43 szavazat Mosoiu Victor, 3 szavazat más vezetőségi tagokra, 1 szavazólap pedig fehér volt. Popescu munkügyi vezérfelügyelő hirdette ki a szavazás eredményét és közvetlen szavakkal üdvözölte a csaknem egyhangú szavazással megválasztott új elnököt, akit hosszasan ünnepele a tanács tagjai.

Mosoiu ezután átvette az elnökséget és rövid, tartalmas üdvözlőbeszédben köszönte meg a megüsztteltetést bizalmat. Igérgetések helyett — mondotta — megüsztteltetésekkal kívánok szolgálni és mindent elkövetek, hogy a megüsztteltetett bizalomnak meg is feleljek. Az elnök tapsal fogadott szavai után Platos Ioan, a társadalombiztosító igazgatója szólal fel, majd megtörtént a tagozati elnökök és alelnökök titkos szavazással való megválasztása. A munkástagozat alelnöke 23 szava-

sattal Vostinar Gheorghet, alelnöke pedig ugyanennyi szavazattal Măcean Dumitru választották meg. Az alkalmazott tagozatánál 8—8 szavazattal Damacus Aurel elnökévé, Sándor Gyulát pedig alelnökeé választották. Három szavazólapot nem töltöttek ki. 11 szavazattal Feler Stefan választották meg az iparostagozat elnökévé, Bodrogean Aurel alelnökeé pedig 10 szavazat esett.

Délután folytatódott az ülés volt, amelynek során a kamara tanácsa megválasztotta a különböző bizottságokat és választás útján kijelölte a kamara körzetéhez tartozó vármegyék és városok tanácsához, valamint a különböző érdekképviseleti szerekhez kiküldendő megbízottakat.

ORADEA

Az oradea-i munkakamarai tanács beiktatásán résztvettek a salaji, satumare-i és oradea-i tanácsosok és pótagok, számszerint nyolcvan.

A Kereskedelmi és iparkamara képviselőjében Pappoudoff Teodor elnök, Buzea Eronim főtitkár, a Kereskedelmi Csarnok képviselőjében Izsák Mihály főtitkár, Bancila prefektus képviselőjében Ionescu megyei főügyész jelent meg.

A beiktatáson Popescu arad-i munkügyi inspektor elnököt. Az eskütel után Popescu inspektor szép beszédrel figyelmeztette a tanács tagjait a rájuk váró feladatokra.

Ionescu megyei főügyész Bancila prefektus üdvözlését tolmácsolta, Muth Gyula kormánybiztos pedig azt javasolta, hogy válasszák meg elnöknek Samarineanu Mihail, az eddigi elnököt.

A munkások közül többen szólásra emelkedtek: — Titkos szavazást kérünk!

Popescu inspektor szólásra emelkedik és kifejti, hogy véleménye szerint a közfelkiáltással való szavazás szebb lenne. — Miután egységes lista volt, az egységnek az elnök megválasztásában is meg kellene mutatkoznia. Nem való, hogy tanácsosok eltitkolják szándékukat.

Chis Petru felszólal és kijelenti, hogy ha az inspektor egyhangú szavazást kíván, ő kijelenti a munkások, az iparosok és a magántisztviselők nevében, hogy az ő elnökjelöltjük Moga Matei.

Hatalmas éljénés és taps fogadta Chis Péter bejelentését, amire senki sem számított. Samarineanu Mihail felkel helyéről és eltávozik a teremből.

Iancu Simionescu mérnök, a satumare-i fiók vezetője kijelenti, hogy Chis Petru nem beszélhet a tisztviselők nevében és. Titkos szavazást kér.

Hentiu Ludovic viszont kijelenti, hogy a tisztviselők is Moga Matei pártján vannak, aki a munkakamara megalakításának munkájában kezdettől fogva résztvett és nemcsak idejét, de vagyonát is feláldozta a munkakamaraért.

Popescu inspektor a további vitának elejét vette azzal, hogy elrendelte a titkos szavazást.

A titkos szavazás során Moga Matei 32, Samarineanu Mihail 5 szavazatot kapott, egy szavazat érvénytelen volt.

Popescu inspektor kijelenti, hogy a munkakamara megalakulása óta ismeri Moga Mateit, akit meggyőződéséért küzdeni tudó, becsületes, energikus embernek ismer. Gratulál Moganak és átadja az elnökséget.

Moga Matei köszönetet mond megválasztásáért és kijelenti, hogy minden tehetségével dolgozni fog a munkakamaraért.

A munkásszekció elnökévé közfelkiáltással Chis Petrut alelnökké Pop Alexandrut választották.

Elnökké választották az iparos szekciónál Mot Ioan borbélyt, aki 7 szavazatot kapott Balogh Ioan 3 szavazatával szemben. Alelnökké Balogh Ioanb választották, aki 4 szavazatot kapott. Motiu Ioan 3-at, Katz Hermann a kisebbségi iparosok jelöltje pedig 3-at, annak ellenére, hogy a létrejött paktum szerint az alelnöki tisztségre kisebbségi iparost kellett volna választani.

A tisztviselőszekciónál elnökévé Hentiu Ludovicot választották, aki 5 szavazatot kapott. Petre A. George 3 szavazatával szemben. Egy szavazólap fehér volt.

Alelnökké Kesztenbaum Márkust választották 4 szavazattal, Milian 3 szavazatot, Petre A. George 1 szavazatot kapott. Egy szavazólap üres volt.

Chis Petru hosszas felszólalásában kijelenti, hogy meg akarják mutatni, hogy kommunista és szocialista vezetők nélkül is lehet vezetni. Köszönet mond Nistor munkügyi miniszternek, Stavri Cunescu miniszteriumi vezérigazgatónak, Mosoiu Tiberiu alminiszternek és Popescu inspektornak, méltatja Bancila prefektust, Muth Gyula volt kamarai elnök és Clonda oradeai inspektor érdemeit. Givulescu főtitkár felolvassa Öfelségéhez, Nistor munkügyi miniszterhez és Mosoiu Tiberiuhoz intézett üdvözlő táviratok szövegét.

Balogh Lajos az Ipartestület volt elnöke szólal fel ezután és a következőket mondja:

— Nem tagadom hogy ellene voltam annak, hogy az iparosok a Munkakamara-hoz tartozzanak, mert sohasem hittem, hogy iparos kerüljön a Munkakamara élére. Ez a csoda most bekövetkezett és én most gratulálok Moga Mateinak, Oradea eme kiváló iparosának, aki a Munkakamara elnöke lett.

Moga Matei még egyszer megköszöni a beléje helyezett bizalmat, majd az ülést folytatását délutánra halasztották.

Az interpellációk és javaslatok során a satumare-i iparosok sürgetik hogy a satumare-megyei átvett és át nem vett ipartestületek sorsáról végre intézkedés történjen.

CLUJ

A cluj-i kamara tanácsa beiktatása alkalmával Chirila munkügyi inspektor ismertette a törvényszék végzését, amelyben a beadott fellebbezéseket elutasítják és a választást jogerősnek nyilváníttják, majd felolvasta a megválasztott tanács tagok névsorát. A hivatalos eskü bevétel után az elnökválasztás következett titkos szavazással.

Az elnökválasztáson dr. Chirila, a Mezőgazdasági Bank tisztviselője harminché, az eddigi elnök, Petre Bucoveanu pedig tizennyolc szavazatot kaptak. Megejtették az osztályelnökök és alelnökök megválasztását is.

A magánalkalmazottak osztályelnökéül Jovane Dumitru, alelnökéül pedig dr. Deutchek Gézá választották meg. A munkásosztály elnöke Puskás János, alelnöke Catanciu György. Az iparosok osztálya elnökévé Brasoveanu Pétert, alelnökévé Balázs Antal fodrászmestert választották meg.

A választások megtörténte után dr. Chirila munkügyi főfelügyelő méltatta az eddigi elnök, Petre Bucoveanu önzetlen munkáját, amellyel, ugyerkölcsileg, mint anyagilag a leghelyesebb és legeredményesebb utra vezette a kamara ügyeit. Felhívta az új elnök figyelmét arra, hogy abban a szellemben és irányban vezesse tovább a munkakamara ügyeit, amelyben elődje is vezette.

Beszélt Bucoveanu Petre, a volt elnök is. Hangoztatta, hogy kormányozni és vezetni kritika nélkül nem lehet és arra különben is mindig szükség volt és szükség lesz. Megköszönte a tisztviselői karnak és volt munkatársainak támogatását. Kiemelte, hogy elnöksége alatt csak az egyenes, nyílt és önzetlen munkát tartotta szem előtt, nem ismerve a nemzetiségi kérdést.

Felszólaltak még Puskás János, a munkásosztály elnöke, Tarnoveanu inspektor, Catanciu Gy. és végül dr. Chirila, az új elnök, aki megköszönte a bizalmat.

A salonta-i Iparos Otthon jogiszemélyiségének elismerése Salonta város véleményezéséről függ

A salonta-i iparosok régi álma az Iparos Otthon megalakítása, éppen ezért az illetékes miniszteriumhoz fordultak az Iparos Otthon jogiszemélyiségének elismeréséért. Az illetékes miniszterium a kérelmet leküldte a prefektúrához, mely azt Salonta városához továbbította azzal, hogy a jogiszemélyiség elismerésének kérelmét véleményezze.

ILLENK EGYMASHOZ.

— No és hogy illenek egymáshoz az tífju jegyesek?

— Azt hiszem, kitűnően. A fíu ismerősei azt mondják: „szegény lány”, a lány ismerősei azt mondják: „szegény fíu!”.

Ipari muzeumot helyeznek

a dicioan-martin-i megyeházba.

Amikor a megye fővárosa Blaj lett a hivatalok Dicioanmartinból átköltöztek, üresen maradtak a közsépületek, köztük a megyeház szép és modern épülete is, amelyet aztán tíz tisztviselő magánlakásának engedtek át. Most a megye prefektusa elrendelte, hogy a tisztviselők október 15-ig költözzenek ki, mert a megyeház épületében a kormány ipari muzeumot akar elhelyezni.

Miért nő a drágaság?

A Népszövetség gazdasági ügyosztályának statisztikája szerint Románia az ötödik helyen vezet a drágaságban.

Itt állunk már hónapok óta a nagy áremelkedéseknek, a drágaság növekedésének árában: és senki sem tudja megmondani, hogy miért nő a drágaság? A pénzünk értéke nem romlott, nem követjük a devalváló államok példáját s a drágaság jobban nő nálunk, mint a devalváló országokban. Eleinte azt lehetett hinni, hogy az emberek megijedtek, féltek, hogy a lei értékét is leszállyítják, ezért emelkedtek az árak. Ez a félelem elmúlt, az árak azonban nem mennek vissza, a drágaság tovább fokozódik.

Erre az érthetetlen jelenségre, amelyet sokan — és tévesen — már a nemzetek háborús készülődéseivel is összefüggésbe hoztak, némi fényt vetít a Népszövetség gazdasági bizottsága, amely statisztikát készített az árak alakulásával 1935. január 1-től 1936. január 1-ig. Ez a kimutatás felöleli a világ minden államát és megállapítja, hogy 41 állam közül

29 államban nőtt a drágaság, 2 államban nem változtak az árak és 10 államban az élet olcsóbbodása mutatkozik.

Legnagyobb mértékben emelkedtek az árak Danzig szabadállamban, nem változtak Finnországban és Litvániában és legnagyobb foku az olcsóbbodás Portugáliában.

A drágasági index legnagyobb emelkedése Danzig után Olaszországban mutatkozik, sorban következnek: Belgium, Albánia,

ötödik a sorrendben Románia.

Danzigban az árak 55 százalékkal emelkedtek, Portugáliában 10 százalékkal olcsóbbodtak,

nálunk a drágulás 16 százalékos volt 1935-ben, azóta azonban a megélhetési index-száma tovább romlott.

Ennél is érdekesebb az okfejtés, amellyel a Népszövetség gazdasági szekciója az árak emelkedését okadatozza nálunk, Jugoszláviában és Magyarországon.

Az első ok a valutáris prémiumok rendszerének bevezetése,

amelyek a belföldi közönséggel fizetetik meg

a külföldi fogyasztóhoz olcsón eljuttatott exportcikkeket

csak azért, hogy az ország minél több devizát szerezhessen.

A második ok: Németország valutapolitikája.

A német kormány országa élelmiszer-szükségleteit, petróleumot, stb. Romániában, Magyarországon, Jugoszláviában, Bulgáriában és Törökországban szerzi be. Ezek az országok clearing-számlán szállítanak Németországnak s e számlákon a márkát paritásos alapon számolják el dacára annak, hogy a német valuta értéke jóval a paritás alatt áll. Ez azt jelenti, hogy a német importőr nagyszámú lelt, pengőt, dinárt és levát kap olcsón,

ezzel a pénzzel aztán módjában áll drágán vásárolni,

HAZIBALON.

— Képzeld, kisasszony, milyen pechem van. Azt mondom annak a kis kopasz urnak, hogy a háziasszony egy liba. És kiderül, hogy ő a háziasszony férje.

— No és mit szolt rá a papám?

DER GRUND.

— Sagen Sie, Herr Bauer, warum haben Sie sich einen so jungen Rechtsanwalt ausgesucht?

— Ja, wissen Sie, der Prozess, den ich jetzt führe, kann sehr in die Länge ziehen.

SZABATOS FELELET.

Móricza csuromsárossan kerül haza. A papája előveszi:

— Pfüj, hogy lehet valaki ilyen malac? ...

Tudod te különben, mi az a malac?

— Hoayna, a disznó fia.

Csak három évig perelhető az elmaradt szabadságidő

A timisoara-i tábla elvi jelentőségű döntése.

Érdekes elvi jelentőségű döntést hozott az elmúlt napokban a timisoara-i ítélőtábla Marta dr.—Dimitriu—Safirescu-tanácsa az alkalmazottak elmaradt szabadságidejének perlése tárgyában. Felperesként Klärmann Manó mérnök szerepelt, aki még a múlt évben elmaradt szabadságidő címén 70.000 lei erejéig keresetet indított a timisoara-i láncgyár ellen.

Klärman mérnök 1924. óta áll a gyár szolgálatában és ma annak vezető főmérnöke. A gyár egyébként még négy évvel ezelőtt gazdát cserélt és a mérnök a régi tulajdonosoktól nem kapott kárpótást több éve elmaradt szabadságidejéért. Miután az erre irányuló tárgyalások nem vezettek eredményre, a mérnök a múlt évben pert indított a gyár egykori tulajdonosai ellen, akikről 70.000 lei kárpótást követelt az 1929, 1930, 1931 és 1932. években elmaradt törvényes szabadságidejéért.

Elsőfokon az ügyet a munkabíróság tárgyalta és arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy

az elmaradt szabadságidőért járó követelés három év után elövéül

és ezért csak az 1932. évre járó szabadságidő fejében ítélt meg 14.000 leit. Az ítélet ellen mindkét fél felebbezést jelentett be és így a törvényszék elé került az ügy.

A törvényszéki tanács tagjai között véleménykülönbözet támadt, majd bővített tanács tárgyalta

az ügyet. A törvényszék ítéletében kimondotta, hogy a polgári törvénykönyv vonatkozó intézkedése szerint, ellentétben a munkatörvénnyel,

az ilyen irányú követelések csak 32 év után érvényesek el

és ezért Klärman mérnöknek megítélte az egész követelését. A törvényszék ítélete ellet viszont a gyár egykori tulajdonosai jelentettek be felebbezést és így végső fokon a Tábla foglalkozott az ügygel. A két fél hosszas érveléseinek meghallgatása után a Tábla megsemmisítette a törvényszék ítéletét, kimondotta, hogy az elmaradt szabadságidő tekintetében a munkatörvény rendelkezései érvényesek, tehát

a követelés három éven belül elővéül.

Ezért a Tábla csak az 1932. évre járó szabadságidőt ítélte meg a mérnöknek.

A Tábla elvi jelentőségű döntése jogi körökben nagy feltűnést keltett, mert eddig a törvényszékek általában arra az álláspontra helyezkedtek, hogy 32 év után évül el az elmaradt szabadságidőre vonatkozó követelés, viszont az egyes táblai tanácsok több ellenétes döntést hoztak hasonló ügyekben. Az a tény azonban, hogy ebben a perben maga Marta Alexandru dr. táblai főelnök emelkedett, különös súlyt ad a döntésnek és bizonyos, hogy a jövőben hasonló perekben gyakran történik majd hivatkozás erre a táblai döntésre.

Lemondott a salonta-i ipartestület volt elnöke a felszámolási bizottságban viselt tagságáról

Elhatározását azzal indokolja meg, hogy a munkakamara nem akadályozta meg, hogy az ipartestületnél árverezzenek a végrehajtók.

Ismeretes, hogy a salonta-i ipartestület átvételét a felszámoló bizottság megtagadta, ennek ellenére azonban a leltárt elkészítették és a volt ipartestület minden vagyonát zár alá helyezték. Az állami adóhivatal azonban a lepecsételt ipartestületi helyiséget felnyitatta és adótartozás fejében több butoradarabot lefoglalt. Október 9-én a lefoglalt tárgyakat árverésen el is adták.

Hunyadi Géza, a salonta-i ipartestület volt elnöke, aki a felszámolási bizottság tagja is volt,

most beadványt intézett a Munkakamara elnökségéhez és ebben bejelenti, hogy

lemond a felszámolási bizottságban viselt tagságáról.

Elhatározását azzal indokolja, hogy bár több ízben interveniált, hogy az árverést a munkakamara, mint az ipartestület jogutódja akadályozza meg, nem történt semmiféle intézkedés és így történt, hogy 8—9 ezer leiert eladtak 30—40 ezer lei értékű tárgyakat.

A havi fizetéses alkalmazottak nem követelhetik a tulajorázás megtérítését

A cluj-i törvényszék, mint felebbezési bíróság egy tisztviselő által, alkalmazott vállalat ellen indított perben oly értelmű döntést hozott, amely előreláthatólag nagy feltűnést fog kelteni az ipari és kereskedelmi körökben.

A kérdéses pert egy cluj-i székhellyel működő faipari vállalat egyik elbocsátott alkalmazottja indította cége ellen a munkabíróság előtt, tulajorázásból származó követelésének megítélése végett. A munkabíróság előtt a vállalat azzal védekezett,

hogy a felperes a cégnek havi fixfizetéses, bizalmi állást betöltő alkalmazottja, tisztviselője volt, a kiknek munkaidejét nem lehet mindenkor megszabni s akinek a munkaideje végeredményben a tisztviselő helyes, vagy helytelen munkabeosztásától függ.

A munkabíróság a vállalat érvelését fogadta el és a tisztviselőt keresetével elutasította. Az ítéletet a törvényszék is helybenhagyta.

Megszigorították a külföldi alkalmazottak munkavállalásának lehetőségét

Három minisztérium jóváhagyása szükséges a jövőben az idegen alkalmazottak tartózkodási engedélyéhez.

Mint már megírtuk a külföldi alkalmazottakkal szemben alkalmazott rendszeren az utóbbi időben a kormány nagyot változtatott és az új rendszer, amint az előrelátható is volt, semmiképpen sem járul hozzá a külföldi alkalmazottak helyzetének megkönnyítéséhez. Eddig a Romániában elhelyezkedést találó külföldiek itt tartózkodásának engedélyezése a munkaügyi minisztériumtól függött, azonban természetesen az engedély kiadásánál szöhoztottak az államvédelmi hatóságok is.

Az rendszer szerint, melynek radikális alkalmazását most jelentette be Iuca belügyminiszter,

— külföldi alkalmazottak tartózkodási engedély-

nyének kiadása három minisztériumtól fog függni.

A munkaügyi minisztérium állapítja meg, hogy az illető külföldi alkalmazottra az alkalmaztató vállalatnak mennyiben van szüksége és mennyiben pótolhatja azt belföldi munkaerővel. Az így kiadott engedély az ipari és kereskedelmi minisztériumhoz kerül át, amely azt tartja szem előtt, hogy a román nemzeti munka védelméről szóló törvény előírásai szerint engedélyezhető-e a kért külföldi szakterő alkalmaztatása vagy sem. Végül, ha a kérdés ezen a második rostán is átesett, akkor kerül a belügyi kormány elé, amely annak megállapítására törekszik, hogy a kérelmezett engedély kiadása nem ütközik-e bizonyos államvédelmi érdekekbe.

Hetven féle adó, illeték és bélyeg

Hányféle címen visel közterheket az ipar és kereskedelem? Az adók egységesítésének terve megvalósíthatatlan.

Mint már megírtuk, a kereskedelmi érdekvéközetek által sürgetett és a pénzügyminiszter által kilátásba helyezett adóreform újból aktuálissá tette adórendszerünk teljes átvizsgálását abból a szempontból, vajjon nem lenne-e indokolt és nem lenne-e keresztülvihető adórendszerünk egyszerűsítése? Tudjuk, hogy a közteher az évek során anynyi és olyan változatos címekre oszlik, hogy áttekintése majdnem lehetetlen és még nehezebb ennélfogva bele nem látni valamilyen rendelkezésbe, majdnem lehetetlen kihágást el nem követni minden lelkiismeretesség és pontosság mellett is.

Egy — nem is olyan rövid — áttekintés megmutatja, hogy a kereskedelem és ipar hányféle adót, illetéket, taxát és bélyegzetet fizet? Nem minden vállalat és nem minden cég fizeti ezek mind-egyikét, de viszont a felsorolás nem is teljes. A főbb terhek a következők:

1. Kereseti adó.
2. Épületek adója.
3. Az ingó jövedelmek adója.
4. A fix fizetések adója.
5. Forgalmi adó.
6. Utadó.
7. Automobil-adó.
8. Bányaadó.
9. Részvényadó.
10. Két százalékos kistadó nemzeti védelmi célokra.
11. Két százalékos pótdadó a megyék és községek köznevelési és jótékonykassági kiadásaira.
12. Két százalékos pótdadó az épületek után a megyék javára.
13. Két százalékos pótdadó a kereskedelmi és ipari jövedelmek után.
14. Öt százalékos pótdadó az ingatlanok jövedelme után a községek javára.
15. Két százalékos pótdadó a kereskedelmi és ipari jövedelmek után a megyék javára.
16. Fél százalékos illeték a Kamarák javára.
17. Egészségügyi illeték.
18. Ugyanez az „Eforia sanitara” javára.
19. Állatorvosi illetékek.
20. Ásványvizsek ellenőrzési illetéke.
21. Egészségügyi ellenőrzés díja a határállomásokon.
22. Kosmetikai bélyeg orvosszerekre és drogokra.
23. Italmérés díja.
24. Négyféle taxa a szesz italokra.
25. Liszt-adó a gabonakivitel jutalékára.
26. Kiviteli illetékek.
27. Biviteli díjak.
28. Tizenkét százalékos advalorem-díj az importált áruk után.
29. Ugyanez a kivitt petroléum-termékek után.
30. Behozatali engedélyek illetéke.
31. Italmérési illetékek és bélyegzetek.
32. Diákotthonok fenntartására kivetett adó.
33. Az ipari alapra beszedett taxák.
34. Repülőbélyegzetek.
35. A magánvasutak ellenőrzésének díja.
36. A víztörvény 24., 72 és 73 szakaszai alapján szedett díjak.
37. A vasúti jegyek után szedett segélybélyegzetek.
38. A postai szolgálat után járó segélybélyegzetek.
39. Forgalmi engedélyek illetéke.
40. Cukoradó.
41. Petroléum-termékek fogyasztási adója.
42. Villany és gáz fogyasztási adója.
43. Gyapjuszövetek adója.
44. Hengerek vas, drót, stb. külön adója.
45. 1.50 leies fogyasztási adó a benzín után.
46. 0.25 százalékos fogyasztási adó a motorina után.
47. Két százalék adó az olaj után.
48. A külföldről behozott olajok 4 leies illetéke.
49. A gumi-abroncsok 15 százalékos adója.
50. Az importált áruk tonnánként 5 leies illetéke.
51. Fél százalékos illeték a behozott és kivitt áruk után.
52. Autó-forgalmi adó.
53. Kereskedelmi és ipari vállalatok iparengedélyének illetéke.
54. Tanoncotthonok javára szedett díjak.

55. Bányaművelési adó.
56. Bányaterületi külön adója.
57. Redevencák.
58. Mértékhitelítési díjak.
59. Hordóhitelítési díjak.
60. Vilamos, stb. vezeték illetéke.
61. Kazánvizsgálati díjak.
62. A Kiviteli Intézet javára szedett illetékek.
63. A tozás kiviteli díja.
64. Az adómentes ingatlanok illetéke.

65. Kőszállítás, fuvarosok, stb. illetéke.
66. Turisztikai bélyeg.
67. Kulturális bélyeg. 68. Statisztikai bélyeg.
69. Repülő-bélyeg.
70. Kikötői díjak.

A felsorolás már csak azért sem teljes, mert hiányzik abból a városok, megyék és községek által szedett díjak, amelyek száma együttesen majdnem ugyanannyi, mint az állam által szedett hetvenféle adó és illeték.

Ki tud mindezek között eligazodni, ki vállalja az üzletvezetést anélkül, hogy el ne mulasszon valamilyen kötelezettségnek eleget tenni, fizetni, nyilvántartást vezetni, bélyegezni, adót és illetéket leróni? A pénzügyminiszter jótéteményt gyakorolna az ország adófizetőivel, ha egyszerűsítene és kevesbbitené a sokféle adót és illetéket.

Az oradea-i rendőrség rendelete az árdrágítás megakadályozásáról

A belügyminisztérium 1936 október 21-én kelt 11.650 számú rendelete alapján, amely az árdrágítás megakadályozásáról intézkedik, az oradea-i rendőrkésztszura az alábbi rendeletet adja ki, a legszigorubb mihez tartás céljából.

Minden kereskedő, iparos, vagy bármilyen árusító, köteles kifüggeszteni látható módon a cikke árát, amelyek elsőrendű közszükségleti cikkekként lettek nyilvánítva. Ezeket az árakat már mi pár nappal ezelőtt közöltük.

Azoknak az árucikkeknek, amelyeket életermékben, vagy más fogyasztási helyeken hoznak forgalomba a esetleg az árucikkek nem voltak megmaximumálva, 30 százalékos hasznót engedélyez a törvény. Ezt a 30 százalékot azonban a beszerzési ár után számítják ki.

Szigoru fogház- és pénzbüntetéssel sújtják azokat, akik a törvény rendelkezéseit nem tartják be s az árak emelését előmozdítják. A törvény intézkedései a következőket állapítják meg büntetési alapon:

a) aki felhalmoz a piacon élelmiszereket, vagy más cikkeket, amelyek meghaladják saját, vagy üzemenek szükségletét;

b) Olyan hírek terjesztése, amelyek arra alkalmasak, hogy megnehezítsék a gazdasági, vagy pénzügyi életünket;

c) magasabb ár ajánlása, amelyet az eladó kért;

d) Olyan megállapodás létesítése, hogy nem ad és nem vesz, csak bizonyos áron, amely a törvény intézkedéseit kijátssza;

e) kereskedelmi és ipari cikkek birtokosát arra rábírn, hogy a megállapított áron felül bocsássa forgalomba cikkeket;

f) aki minden törvényes ok nélkül elvon, szétrombol kereskedelmi és ipari cikkeket, vagy megtagadja az árucikkek forgalomba bocsátását, hogy ezzel az árak emelkedését idézze elő;

g) ha a vevő azzal csalja meg az eladót, hogy más minőségű árut ad, mint amelyet kér;

h) hamis számla használata.

A fenti rendelet betartása minden rendőrtiszt, kerületi kapitány ellenőri és minden kihágás esetén jegyzőkönyvet vesznek fel.

A rendeletet dr. Popoviciu Valer rendőrkésztsztor írta alá.

CSALÁDI ENYELGES.

Folesség: Azt mondják, hogy a galamb a legbutább állata a világnak.

Férj: Igen, galambocskám.

KILENC ORSZÁGRA KORLATLANUL LEHET BEHOZATALT KAPNI. A kereskedelmi minisztérium kilenc országra minden behozatali kérelmet hororál. Ezek Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország, Svájc, Görögország, Bulgária, Olaszország, Törökország és Svédország. Minden más országból kért behozatalra csak arányos részeket tud adni a minisztérium, az ott rendelkezésre álló követelések arányában. Németországból csak állami szükségletre adnak ki importengedélyt, valamint gépalakatrészekre és a petroléumtársaságok szükségleteire.

PIKANS ESET.

Az asszony: És kérem a tekintetes bíróságot, hogy a házasság felbontásával egyidejűleg méltósasság úgy a lakást, mint a gyereket nekem ítélni.

Férj: Tiltakozom, a lakás közös szerzemény.

FELHÍVÁS A HÁZTULAJDONOSOKHOZ.

Az aradi pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya felhívja a háztulajdonosokat, hogy lakóbejelentési kötelezettségüknek szombati feltétlenül tegyenek eleget, mert ellenkező esetben szigoruan megbírságotják őket. A lakóbejelentési íveken fel kell tüntetni a lakók neveit és az egyéb adatok mellett a lakbérleti szerződés nyugtaszámát. Miután a mai napig a bejelentésre vonatkozó hosszabbítás nem érkezett meg a pénzügyigazgatóságra, október 31. az utolsó határidő, amikor elfogadják a lakóbejelentéseket. A bejelentések a kerületi adóellenőri hivataloknál eszközlendők.

GYÖNGÉD CELZAS.

— Ismeri a férjemet? — kérdi Pöcögtől Döcögné.

— Oh hogyna, lusta fráter, már az iskolában is mindig én csináltam meg a feladatait

A kontárok miatt tömegesen mennek tönkre a szakképzett vendéglősök

Az ország vendéglősei Timişoara-n bizalmas értekezletet tartottak. Összejövetelükön Braşov, Sibiu, Arad, Timişoara és Satu Mare képviselői nagy számban jelentek meg. Az értekezlet, amelynek mintegy 60 résztvevője volt, az iparengedélyek kérdésével, valamint a vendéglős aggménház építésének ügyével foglalkozott.

Ideje volt ezeket a kérdéseket napirendre tűzni, miután a vendéglősök helyzete különösen Ardealban és a Banat-ban, az utóbbi évek folyamán súlyosra fordult. Egyedül a Banat-ban az elmúlt egy-két év folyamán mintegy 200 vendéglős, illetve kocsmáros ment tönkre. A vendéglősnymor elképesztő árnyakat öltött. Legutóbb egyenesen megrendítő körülmények között halt meg a Banat egyik országszerte ismert vendéglőse, Gombás István. A konkurrencia ölte meg, még pedig a kontárok... Gombás István pincében halt meg a legnagyobb nyomor közepette, a négy napig feküdt temetetlenül.

Az új ipartörvény rendelkezéseivel kapcsolatban érdekes Scheer József, az UPAR elnökének nyilatkozata:

— Az új törvény nem köti szaktudáshoz a vendégiparosságot. Bárki nyithat és vezethet vendéglőt és minden szaktudás nélkül kaphat erre engedélyt. Az ország vendéglőseinek legfeljebb tíz százaléka érdemli ki az iparengedélyt, 90 százaléka nem szakember. A borpincék ellen is általános a panasza. Ezeknek ugyanis nem szabadna csak 5 literes mennyiségben bort kimérni, ezzel szemben literenként, sőt pohorozva mérik azt ki. Ugyanez áll a fűszerüzletekre, amelyek falatozókat rendeznek be és mértelen károk okoznak a vendégiparnak. Ha évente eszik egy-kétszáz vendéglős, jön helyébe ugyanennyi kontár. Súlyosbítja a helyzetet az ország egyes résziben működő vendégipari érdekcsoportok széthúzása.

Az értekezlet egyébként elhatározta, hogy tíz millió leies gyűjtési engedélyt kér a minisztériumtól egy aggménház felépítése érdekében.

A nemzeti munka védelméről szóló törvény értelmezése.

A „Gazeta Muncitorului” (kormánypárti munkáslap) írja:

Törvényeink rövid életűek, ez már valóságos hagyomány, szokás nálunk. Nem elégszünk meg azonban ennnyivel. Figyelmünk kívül hagyjuk őket a gyakorlati életben, mintha nem az ország legfőbb érdeke parancsolta volna létüket. Ennek bizonyítására a román nemzeti munka védelméről szóló törvénnyel foglalkozunk ezuttal. A kormány első helyen iktatta ezt programjába. Az iparvállalatok aztán teljesen figyelmen kívül hagyták a törvényt két év óta. A külföldi tőke helyet kér a vállalatok vezetésében és technikai irányításában. Ezideig 169 vállalat megvizsgálásáról adtak ki hivatalos jelentést, melyeknek vezetősége 30 százalékos stráin s 60 százalékos kisebbségi. A technikai személyzet 3 százalékos stráin, 32 százalékos kisebbségi. A munkások között is csak 54 százalékos román van. A törvény pedig világosan mondja, hogy román kell legyen az alkalmazottak 70 százaléka. Nemcsak arról van szó, hogy kevesebb a számuk, de alsóbbrendű állásban is vannak a románok. Így aztán az iparfejlesztés azoknak használ, akik külföldi utlevéllel tartózkodnak az országban. A törvénynek nemzeti védelem volt a célja. Ismerjük a jelzöt, mellyel az ilyen türelmet kell illetni.

IDILL.

A fiatal házaspár felpakkolja kisgyerekeit és elmegy gyermekkoszt vásárolni. Ki is néznek egy szép áramvonalas koszt megveszik, aztán beleülnek a bébit és boldogan tolják hazafelé a divatos járművet. Utközben a korzón mindenki megfordul utánuk. A házaspár azt hiszi, hogy a kosztban gyönyörködnek és a benne ülő szép bábiban. Otthon derült csak ki, hogy a koszt véletlenül rajta maradt a kereskedő cédulája, büszkén hirdetve: „Saját gyártmány!”

A kaucsuk taxájának megállapítása.

A pénzügyminiszterium utasította közegeit, hogy az ügyi igazgatóság 43222/1936 számú rendelkezése szerint 15 százalékos illetéket szedjenek azon kaucsukanyagok után, amelyeket az országba behoznak. Ez a 15 százalékos illeték az eredeti számlaérték után számítandó és pedig úgy, hogy az idegen valutában kiállított számlának ellenértéke a hivatalos kurzuson számítandó ki és ehhez még 38 százalékos számítandó hozzá, kivéve azon valutákat, amelyeket az ez évben kiadott 19631/1936 számú rendelet kivesz a 38 százalékos hozzászámítása alól.

DIE GABEL.

- Was ist den das für ein Gerat, Onkel?
- Das ist eine Heugabel!
- Essen denn die Kühe auch mit der Gabel?

Nagyszerűen sikerült műkedvelő előadást rendeztek a rovine-i iparos ifjak.

A rovine-i iparos ifjuság műkedvelő csoportja fényesen sikerült előadást rendezett a volt ipartestület helyiségében. A nagy érdeklődéssel kísért előadás keretében a „Tabáni orgonák” című operett került bemutatásra. A szokásos műkedvelői előadásokat jóval felülmulta ez az előadás, amelyet a következő tehetséges szereplők mutattak be művészi készséggel: Donáth Mancsi, Fais Mihály, Jámor Sándor, Schelb Aranka, Suhajda Gábor, Csordás Mihály, Módi Károly, Papp József, Donáth Gyula, Polonyi Bócsi, Katona Bócsi, Laurencsik Rózi, Cizmas Sava és Konczek Imre. A kitünően sikerült előadást Kárpáti Károly és Suhajda Gábor rendezték nagy hozzáértéssel, a sugó szerepét Szanda István töltötte be. A nagyszerű zenelátfestésért a zenekar tagjait, lév. Kárpáti Károly karnaggyal illeti teljes elismerés. Az előadást általános tánc követte, amely nagyszerű hangulatban a késő éjszakai órákig tartott.

MEGOLDAS.

- Pinty megházasodott és két hét múlva, ahogy bemegy a kávéházba, Ponty megkérdezi tőle:
- Na, hogy smakkol a házasságot?
 - Gyengén.
 - Mi az, hogy gyengén?
 - Mindjárt másnap összevesztünk és azóta nem beszélünk egymással.
 - Na és a szerelem?
 - Szó nélkül.

Az iparfejlesztési törvény érvényességét egy évvel meghosszabbították

Az ipar támogatását célzó törvény érvényessége ez év decemberében megszűnik. A belföldi ipar fejlődésének elősegítésére alkotott törvény a gyári vállalatoknak különböző vasúti és vámkedvezményt engedélyezett. Eleinte arról volt szó, hogy

január elsejével új törvényt készítenek, de mivel erre nincsen megfelelő idő, ezért a jelenlegi iparfejlesztési törvényt és a törvény alapján engedélyezett kedvezményeket további egy évre, 1937 decemberig meghosszabbítják.

Adóreform — adóemelés

A „patenta fixa“-t 300 ezer lei jövedelemig terjesztik ki — Emelik a forgalmi adó kulcsát.

Régi igazság és tudott dolog, hogy az adófizetőknek reszketniök kell, valahányszor a pénzügyminiszterek olyan időben nyúlnak adóreformhoz, amikor az államkincstár rossz helyzetben van. Nincs az az adórendszer, amely ellen egyik vagy másik adófizető kategóriának panasz, kifogása ne lenne. A pénzügyminiszter ezeket meghallgatja, maga is belátja, hogy a rendszer javításra szorul és módosítja úgy, hogy az adó lehetőleg jobb jövedelmet produkáljon a kincstárnak. Természetes és nem kifogásolható az az eljárás, ha a törvények módosítása onnan akar többet meríteni az állam számára, ahol jövedelem van s ahol a teher-többlet nem roppantja össze a vállalkozást. Ezen reformot tervez most Cancicov pénzügyminiszter, amikor a kereskedők kívánságának meghallgatásával módosítani készül adótörvényeink egynémely rendelkezését.

A pénzügyminiszter nem csinál titkot abból, hogy

adóengedményeket a mai helyzetben nem tehet.

Nagy erőfeszítések árán sikerült az állami budgetet egyensúlyba hozni, deficiteit megszüntetni. Ezt a munkát kockára tenni nem lehet. De a kincstár érdekeinek sérelme nélkül lehet könnyítéseket tenni. Ilyen lesz

a fix kereseti adónak, az u. n. „patenta fixa”-nak kiterjesztése az évi 300.000 leies jövedelemig.

A kereskedők azt szeretnék, ha 500 ezer lei évi kereset — bruttó keresetről van szó — is fix tételként és három évenként végzett megállapítás alapján fizetne adót. A minden évben végzett adókivetés, a folyton ismétlődő harc a jövedelem meg-

állapítása körül az államnak sok pénzébe, a kereskedőknek sok idejébe és nyugalmába kerül. A pénzügyminiszter mindezt belátja, de az a véleménye, hogy a fix adótételek alkalmazása 300.000 leien felül sőtötbe ugrást jelent, amit nem lehet kockáztatni. De a 300.000 leies határ is valami. Kár, hogy ezt is csak a jövő évre lehet életbe léptetni, mert a minisztérium eözetes tanulmányokat és számításokat végez, nehogy az államkincstár ott fizessen rá a reformra, hogy a hároméves időközökben beállható jövedelem-szaporulatokat adózatlanul hagyja.

Minthogy azonban a kincstár igényei nőnek, olyan reformról is kell gondoskodni, amely szaporítja az állami bevételeket. Epen ezért

nem lehet szó az egyeneseadók tervébe vett eltörlesztésről és az áttérésről a tisztán követett adók rendszerére.

Az állami bevételek fokozása szükségessé fogja tenni a forgalmi adójövedelem szaporítását, amit

vagy a középárak revideálásával, vagy a forgalmi adó kulcsának emelésével

akar a miniszter elérni.

Szó van a részvénytársasági adó emeléséről is abban a formában, hogy a minimális jövedelmi alapot, amely után az adót fizetni kell akkor is, ha a társaság jövedelme nem mutat ki, felemeik, vagy pedig a régi alap megtartásával az adó kulcsát növelik.

Mindezek azonban csak tervek, amelyek tanulmányozása folyamatban van. Az új pénzügyminiszter szívesen tesz könnyítéseket, de szem előtt tartja egyúttal az államkincstár érdekeit is, amelyek ezidőszereint nem engedhetik meg az adójövedelmek leszállítását.

BICSÉRDIZMUS.

Macera találkozott az egyik barátjával, aki megkérdezte tőle:

— Was ist, Hansi, mi van veled az utóbbi időben? Olyan szomorúnak látszol.

— Hja, — felelte rezignáltan — van is okom a szomorúságra.

— Mégpedig?

— A feleségem újabb bicsérdista szokásoknak hódol.

— Hogy-hogy.

— Füvel-fával megcsal.

ILLYÉS

angol- és francia

női szabósága

ARAD, Str. Eminescu 38.

Legújabb divat szerint készít elsőrendű kivitelben kabátokat, kosztümöket, szövet- és estélyi ruhákat szolid árak mellett.

OH, AZ AZ ARANYALAP.

A kis színésznő meséli a barátnőjének:

— Engem is kellemetlenül érint ez a pénz-komédia.

— Mennyiben?

— Tegnapelőtt kaptam a barátomtól egy aranykarkötőt. Valahogy gyanus volt nekem a dolog és elvittem egy ismerős ékszerészhez megbecsültetni.

— És mi az eredmény?

— Megtudtam, hogy a barátom is letért az aranyalapról.

Klein Jenő

könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, bélyegilletéki és könyvelési ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatban levő konkrét adóügyekben is.

Hajmosó és hajszárító
készülékek és más
fodrászati cikkek
olcsón, szakszerűen
Kőszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.

Az adózónak joga van túlfizetéssel kompenzálni új adóját

Fontos törvényszéki döntés az adókompenzáció ügyében.

A cluj-i törvényszék nagyfontosságú döntést hozott: az adókompenzáció ügyében. Egy cluj-i cég azt kérte, hogy idej adóját az előző években történt adófelfizetésekkel kompenzálhassa, amit a pénzügyigazgatóság nem tartott keresztülvihetőnek. A törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy az egyenes adóról szóló törvény 123. szakasza értelmében a pénzügyminisztérium köteles az idej költségvetési évre kivetett adót az előző évek adófelfizetéseivel kompenzálni, egészen addig, amíg a felülfizetések nem tesznek ki kevesebbet, mint a cég adótartozása, az adók behajtása felfüggesztendő. A pénzügyminisztérium megtagadta az ítélet végrehajtását.

★

BORZALMAS TRAGÉDIA.

Weisz egyik nap a szokottnál korábban jött haza és megdöbbenve konstataálta, hogy barátja, a Kohn, nagyon intim viszonyban van a feleségével. Weisz az íróasztalhoz lépett, két pisztolyt vett ki onnan, az egyiket Kohn kezébe nyomta és mord arccal förmélt rá:

— Ezt a gyűlöletet csak vérrel lehet lemosni, párbajozni fogunk!

Felálltak a szoba két sarkában és lövöldözni kezdtek egymásra. Pillanatok alatt mindketten a földön feküdtek.

Weiszné ekkor mindegyiket külön-külön megvizsgálta, aztán kinyitotta a szekrényajtót és be-szólt:

— Grünkém, jöjjen ki, mind a ketten meghaltak.

★

A börzpiac
most már áreséssel számol.

Az utóbbi hetekben az általános áremelkedésen túl a börzpiacra különösen nagy áremelkedés mutatkozott. A börzsakmában a hadsereg igénylése nagy bórhiányt idézett elő, úgyhogy a raktárak, különösen talpbörökben, szinte kiürültek. A bels-árak is eltűntek a piacról. Ezekben a cikkekben 30—40 százalékos az áremelkedés. Érdekes, hogy a börzsakmába dugott tőke is belekapcsolódott. Kiseb-nagyobb kezek spekulációra bórárakat vásároltak. Most, hogy az amerikai börzpiac megszűnt az áremelkedés, az itteni árak lemorzsolódás-ára lehet számítani. Megjegyezzük, hogy a sevró-, lakk- és antilopbörökben egyáltalában nem volt ár-emelkedés.

Ujabb belügyminiszteri rendelet:

Tíz százalékos gázvédelmi illeték

ami csupán az ezer négyzetméternél nagyobb területű házak után
az építkezés megkezdése előtt fizetendő

Amíg a többi európai államokban különböző ál-lami és városi kedvezményekkel segítik elő az épít-kezéseket és ezzel együtt keresethez juttatják az építkezési ipar keretében dolgozó 27. iparág műve-lőit, addig nálunk kormányintézkedésekkel akadá-lyozzák meg az építkezés fellendülését. Ennek a következménye érezhető is, mert az építkezések száma ebben az évben országsszerte visszaesett.

A gátló intézkedések azzal kezdődtek, hogy az új házak tízévi adómentességét visszavonták. Az építkezés megdrágította, hogy az új épületeket gázvédelmi berendezések készítésére kötelezték, sőt a mérnöki hivatalok még a földszintes házak tulaj-donosait is arra kötelezik, hogy vasbetonmennye-zetet készíttessenek. Már ezek az intézkedések is al-kalmasak voltak arra, hogy az építkezési kedvet megfojtsák. Most aztán újabb rendelkezés követ-keztében az épülő új házak tulajdonosait arra köte-lezik, hogy

az építkezési összeg tíz százalékát állami gáz-
védelmi berendezések készítésére, az állam
penztárába befizessék.

Bucureştiben a belügyminiszter rendelkezése kö-vetkeztében már életbe lépett ez az intézkedés. Nem adnak új építési engedélyt addig, amíg az összeg befizetéséről szóló elismervényt az illetékes mérnöki hivatalnál be nem mutatják. Ez a rendelkezés a többi városok mérnöki hivatalaihoz is meg-érkezett és rövidesen, végre is hajtják. Érdeklő-désünkre a következő felvilágosítást kaptuk.

— A szóbanforgó belügyminiszteri rendelkezés csak az ezer négyzetméternél nagyobb területet el-foglaló olyan épületekre vonatkozik, melyekben tíz lakrésznel több van. A rendelkezés tehát csak a nagyobb bérházakra vonatkozik. A kisebb családi házak építése a jövőben sem ütközik semmi aka-dályba és azoknak nem is kell a gázvédelmi alap-hoz hozzájárulniuk.

Ez a hivatalos helyről elhangzott nyilatkozat csak részben megnyugtató. Azokra nézve kedvező, akik családi házakat építenek, de az iparosok tö-megett nem ezek a kis építkezések foglalkoztatják és tartják fenn, hanem a nagyobb épületek, ame-lyeknek a száma az új rendelkezések életbelépte-tése után feltétlenül csökkenni fog.

Süthet-e a satumare-i faipariskola idegeneknek?

Sikeresnek ígérkezik a pékek akciója.

Néhány héttel ezelőtt a satumare-i pékiparosok indokolt memorandummal fordultak a buzaértéke-sítő hivatal helybeli vezetőségéhez és abban felpa-naszolták, hogy

a faipari szakiskola elviselhetetlen konkurren-ciát csinál a pékiparosoknak azzal, hogy nem-csak a saját intézménye részére állt kenyert, hanem más iskoláknak és közintézmények ré-szére is.

Miután pedig iskolák és más közintézmények ré-szére szükséges sütséknél nem kell kenyérbélye-get alkalmazni, a faipari iskola ezzel jelentékeny előnyt élvez a pékekkel szemben.

A pékiparosok memorandumára négy héttig nem jött válasz, most azonban a buzaértékesítő hivatal központja, amelyhez a pékek memorandu-mát felterjesztették, leiratot küldött a vármegyei prefektúra igazgatójához és jelentést kért arról: megfelel-e a valóságnak, hogy a faipari iskola va-lóban más intézmények részére is szállít kenyert?

A leirat közli, hogy amennyiben ez megfelel a valóságnak, úgy a buzaértékesítő hivatal központja

szigorúan le fogja tiltani a faipari iskola vone-tását, hogy idegenek részére sütsön.

Tekintettel arra, hogy a pékek memorandu-mában foglalt tényállások megfelelnek a valóság-nak, a pékek remélik, hogy panaszukat orvosolni fogják és nem sokára megszabadulnak a faipari is-kola versenytől.

FURA HELYZET.

Könyves, mint annyi sok a tudósok közül, na-gyon szórakozott volt. Megtörtént például, hogy szímet küzben cigarettáját bedobta a tündri szobá-ba, ő pedig kiugrott az ablakon...

Egyik nap váratlanul korábban tért haza. Az egyik szobában három betörő éppen a pénzeszekrény megfúrásán fáradozott és amikor Könyves tanár hirtelen belépett, az ijedségtől megdermedve asó-tlanul álltak és bámultak a tanárra.

Könyves tanár ur feltette szemüvegét, végigné-zett rajtuk, aztán így szólt:

— Leülhetnek, felelés lesz a négyes egyenletek-ből.

Micsoda karrier!

Írta: SURANYI MIKLÓS.

... Akkor történt, amikor Maramureş-ben meg-furták az első petróleumkutatót.

— Az ott a nábob várkastélya, husz perc mul-va ott leszünk.

Igy magyarázta a nábob számtartója a hátul ülő petróleumkutatónak, aki megfurta az első kutatót.

Az autó dühös berregéssel száguldott a tükörsi-ma, meredek szerpentinon. Ilyen pompás utat Angliában is keveset építettek. Ez is a nábob alko-lása. Mint minden, ami erre felé van.

— Vasut is jár erre?

— A jövő hónapban adják át a forgalomnak.

— Széduletes.

— És minden az ő kezéből jön. Az egész megye belőle él.

— Micsoda karrier — dörmögte erős, sárga fo-gai közül a pirosposzgás angol. Valóságos ausztrá-liai karrier.

— Brazíliai vagy kanadai.

— Az angol némán bólintott. Aztán megszólalt:

— Erős szervezett ember a báró?

— Mint egy gladiátor.

— Vérmes?

— Elégé.

— Iszik?

— Amióta megházasodott, szivar és borospohár nem érintette a száját.

— Ez baj — dörmögte az angol. — Hány éves a báró?

— Ötven.

— Mikor házasodott?

— Két évvel ezelőtt. A világ legszebb asszonya a báróné.

— Az is baj. És túlságosan fiatal is a báróné, ugy-e?

— Huszonkettő, huszonnégy

— Baj, baj.

— És a báró imádja. Ő a legboldogabb ember, aki valaha ezt a földet tapodta.

— Az angol a vállát vonogatta.

— Akkor nehezen megy az üzlet. Boldog ember-től nem lehet vásárolni. Pedig a petróleum... mégis csak az volna az igazi karrier.

Az autó viharos száguldással ette a kilométer-eket. Az orvos érdeklődve tekintett szét a havasokon. Közel jártak a Tisza forrásához. Ősz volt, az erdők kezdtek terrakotta, ametiszt és rubin színekkel tar-kázni a ruhájukat.

Az angol elnézte, hogy a folyó ezüst szalagja fölött mint kuszák az égre a szürkés-kék gyárkéményfüst, ésigavonában kigyózva az égre, a mozdu-latlan levegőbe, amely aranyporos, volt a bucsuzó napsugártól.

Egy... két... három füstkigyó, ugyanannyi magas, merev, égre nyújtózó gyárkémény meg-hosszabbítása, mint sudár taljazzaton csavart renaiss-ance oszlopok, aranyszikrákkal bepettyezve.

Az angol a gyárak tűzijátékában gyönyörkö-dött.

— Ez mind az övé?

— Mind.

— Az apjától örökölte?

— Részben. Több mint a felét ő építtette.

— Csodálatos karrier!

— Egy cseppet sem csodálatos, aki a bárót is-merte, annak természetes.

— Erős, dolgoz, kegyetlen, nagyhatalmu ember, azt mondják.

— Lángész.

— Szerencse.

— Ej! — legyintett a számtartó. — Nincs sze-rencse a világon. Az emberi ész és a férfias akarat, az mindenható.

Közeledtek a kastély felé.

A föld reszketett, mint egy szerelmes asszony melle. A gépek, kemencék, kazánok, a gőzzé forralt víz, a rohanó vagonok, a ziháló mozdonyok, a fejze alatt leomló tölgys remegtették meg a földet, a mely mohos, nyirkos, süpedő, bársonyos volt és bu-ja a nedves őszi időben. A lejtőkön bárányok és bir-kanyajak békésen legelésztek.

— De gyönyörű kép — fakadt ki az angol. És rámutatott a havasokra, amelyek a nap vörös tűzé-ben szikrázva őrt állottak a várkastély, a gyárak, a kémények és a bárgyu egykedvűséggel legelésző bir-kák felett.

A számtartó nem látta a tájat.

— Emlékszem, gyerek voltam még, amikor be-szélni kezdtek a báró apjáról. Svájcából vándorolt be az öreg üveggyáros. Nagyon büszke volt arra, hogy az ő családja svájci. Holtig meg is tartotta a sváj-ci állampolgárságot. Már nem él. De én nem ismer-tem. Ott van ni eltemetve a kastély fölött abban a mauzoleumban. Még hetven éves korában is egész nap lovon ült, hajnaltól késő estig járta a hutákat. Őt éve csak, hogy meghalt, a sovány, pergamentar-cu, sárgabőrű, sötét hajú öreg ur, úgy dült ki, mint egy száfa valamelyik erdejéből. Mintha villám súj-totta volna agyon.

— Szívszélhűdés?

— Az.

